

Οι δύο όψεις της παγκοσμιοποίησης και η δυναμική της Ευρώπης

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΑΘΗΝΑ ΠΑΠΑΠΑΥΛΟΥ(MAD20028)

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΜΠΙΤΖΕΝΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ

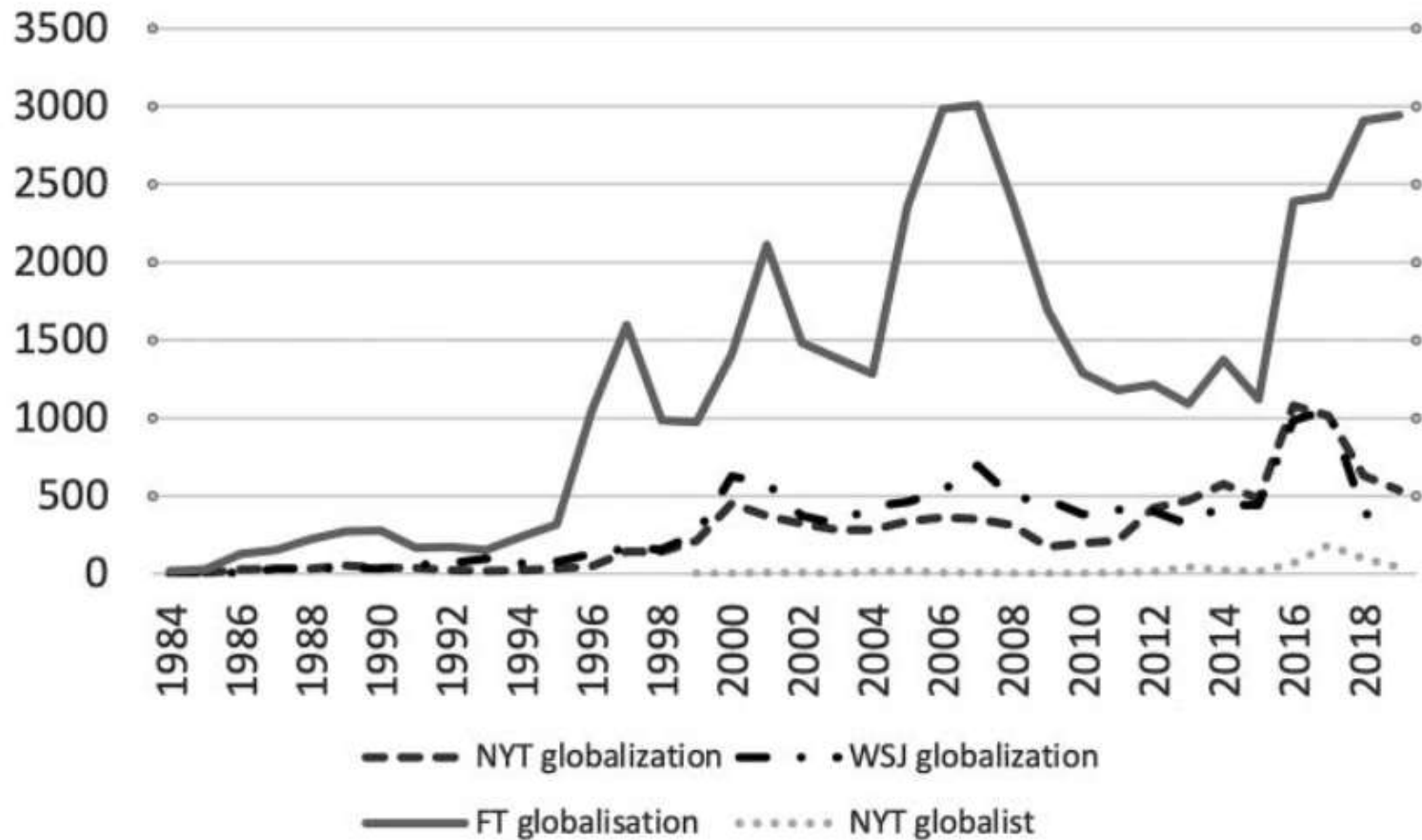
Β' ΕΞΕΤΑΣΤΗΣ: ΜΑΚΡΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Αντιφάσεις στις αφηγήσεις

Από το παραδοσιακό όραμα του αποκλεισμού στην παγκόσμια τάξη

- εξουσίας και ολοκλήρωσης
  - εξουσίας και αδυναμίας
  - συνύπαρξης και αλληλεξάρτησης
  - αγοράς και συμπερίληψης
  - παγκόσμιας τάξης και κατακερματισμένης τάξης.
1. Το **παραδοσιακό όραμα**: ανθεκτικότητα του κράτους -την παραδοσιακή στρατηγική του κράτους και μια παραδοσιακή ηγεμονική στρατηγική.
  2. Το **δόγμα της Κυριαρχία της ήπιας ισχύος** (Νέα σχολή από τον Καναδό κοινωνικό επιστήμονα Ρόμπερτ Κοξ, αλλά και τη Βρετανίδα Σούζαν Στρέιντζ και αυτό το όραμα προωθήθηκε έκτοτε από τις Ηνωμένες Πολιτείες από τον Τζόζεφ Νάι).
    - **Πολιτιστική ηγεμονία**, που είναι ένα είδος ηγεμονίας (όπως την υιοθέτησε ο Γκράμσι) Η νέα πολιτιστική ηγεμονία διαδραματίζει έμμεσα το ρόλο της προηγούμενης ηγεμονίας της σκληρής εξουσίας(Ενισχύεται χωρίς να καταλήγει σε μια πολιτική ηγεμονία).
- Τα γνωρίσματα είναι: η ανισότητα πόρων(γεωγραφικά), ανισότητα εισοδήματος(το ακαθάριστο εθνικό προϊόν)/Οικονομία-Δομική ανισότητα) και Πολιτική(παίχτες στη Διεθνή σκηνή- ομάδα βέτο η ομάδα βέτο στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ, η G8-G7 παγκόσμια ολιγαρχία και αποφασίζουν για τα κύρια οικονομικά ζητήματα, αλλά και το ΔΝΤ-ΠΟΕ).

Παγκοσμιοποίηση/εις

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Παλιό Φαινόμενο

- Παγκοσμιοποίηση ξεκίνησε πολύ πριν από το 14^ο αιώνα με το Δρόμο του Μεταξιού συνδέοντας τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία με την Αυτοκρατορία των Χαν από τον 2ο αιώνα π. Χ. και τη διερχόμενη σχεδόν από όλες τις περιοχές του Αφροευρασιαϊκού παγκόσμιου συστήματος.
- *Ισλαμικό εμπόριο και οι Διαδρομές μπαχαρικών (Spice Routes)*(7ος-15ος αιώνας). Πιο συγκεκριμένα, η κανέλα από την Κεϋλάνη (Σρι Λάνκα), η κασσία από την Κίνα, το κάρδαμο, το τζίντζερ και ο κουρκουμάς, ήταν σημαντικά εμπορικά είδη κατά την πρώτη εξέλιξη του εμπορίου, η οποία εξελίχθηκε μέσω των θαλάσσιων διαδρομών και δη μέσω των θαλασσιών δρόμων μεταξιού(Maritime Silk Roads).
- Σύμφωνα με τους Dennis O Flynn and Arturo Giráldez(2006) η παγκοσμιοποίηση γεννήθηκε το 1571, διότι μόνο τότε με την ίδρυση της ισπανικής επιχείρησης της Μανίλας συνδέθηκε η Ασία με την Αμερική, δηλαδή ο Παλαιός Κόσμος με το Νέο.

Καινούριο φαινόμενο

- όπου προσδιορίζουν την *πολιτική παγκοσμιοποίηση* μέσα από τη διάκριση της σε «**πρώιμη -σύγχρονη**» **περίοδο από τον 14^ο έως 18^ο** με βασικά χαρακτηριστικά τη διαμόρφωση σχέσεων από τις «απαρχές της αυτοκρατορικής επέκτασης» με ενδοεδαφικά και ενδοπεριφερειακά χαρακτηριστικά.
- Έκτοτε, **τον 19^ο έως και τον 20^ο αιώνα, τον καταγράφουν ως «μοντέρνα περίοδος»**, μέσα από την περιγραφή των παγκόσμιων αυτοκρατοριών, αλλά και τη δημιουργία ενός παγκόσμιου συστήματος εθνικών κρατών.
- Τέλος **από το 1945 και έκτοτε ακολουθεί η «σύγχρονη περίοδος»**, καθώς έχει ήδη καθιερωθεί το «παγκόσμιο σύστημα κρατών, η παγκόσμια πολιτική τάξη και η περιφερειοποίηση της πολιτικής και της «διαπεριφερειακότητας». Κριτικές/η στατική βάση της «περίπλοκης παγκοσμιοποίησης» να ερμηνεύεται μέσω «ετικετών», όπως η παγκόσμια τάξη(Held και McGrew, 1999)(Bordo, et. al. 2007).

ΤΟΜΕΑΣ(σύγχρονη βιβλιογραφία)

Οι τρεις φάσεις της Παγκοσμιοποίησης

- Η παγκοσμιοποίηση 1.0 ήταν από το 1492 έως το 1800
  - Χώρες
- Η παγκοσμιοποίηση 2.0 διήρκεσε περίπου από το 1800 έως το 2000, διακόπηκε από τη Μεγάλη ύφεση και τους δύο Παγκόσμιους Πόλεμους
  - Εταιρίες
- Η νέα εποχή της Παγκοσμιοποίησης 3.0 γύρω στο έτος 2000, βασισμένη στο λογισμικό και τις νεότερες εφαρμογές του.
  - Άτομα (Friedmam, 2007).

Ο Balwin συμπλήρωσε τη μελέτη εισάγωντας τον όρο της **εξισορροπητικής κερδοσκοπίας(Arbitrage)-Μετακίνηση αγαθών-Ανθρώπων**

Μετάβαση 1: Οι σύγχρονοι άνθρωποι εγκαταλείπουν την Αφρική. "**Εξανθρωπισμό**" του πλανήτη

Μετάβαση 2: Το κλίμα θερμαίνεται και αργότερα σταθεροποιείται. «**Τοπικοποίηση**» της παγκόσμιας οικονομίας

Μετάβαση 3: Επανάσταση του ατμού και η Βιομηχανική Επανάσταση. Το κόστος του εμπορίου μειώνεται, η **παλιά παγκοσμιοποίηση** ξεκίνησε, εμφανίζεται η Μεγάλη Απόκλιση.

Μετάβαση 4: Επανάσταση ΤΠΕ. **Η νέα παγκοσμιοποίηση**(1990-Τώρα). Τα εργοστάσια χωρίζονται γεωγραφικά (offshoring).

Ξεκινάει, η μετακίνηση υπηρεσιών(Παγκοσμιοποίηση 4.0) και ο Covid-19 επιτάχυνε αυτήν τη διαδικασία.

Τηλεμετανάστευση(TELE-MIGRATION)

- Εσωτερική επικοινωνία
- διαδικτυακές εταιρίες freelancing, π.χ. Upwork.com
- Μηχανική μετάφραση
- Προηγμένη τηλεπικοινωνία.

ΟΡΙΣΜΟΙ

Παγκοσμιοποίηση δεν σημαίνει:

- a) διεθνοποίηση
- b) φιλελευθεροποίηση/ελευθέρωση
- c) δυτικοποίηση/ αποδυτικοποίηση-εμφάνιση περιφερειακών δρώντων

➤ Συγκεκριμένα, η μελέτη της Sousa Santos's, (1995: 263) διχοτομεί τη διαδικασία της παγκοσμιοποίησης σε δύο σκέλη:

- α) «παγκοσμιοποιημένος τοπικισμός» (globalized localism), όπου στοιχεία τοπικά εξάγονται ή διαδίδονται παγκοσμίως, όπως επί παραδείγματι μάρκες: McDonalds, Manchester, Coca-Cola, αγγλική γλώσσα, το μοντέλο της ΕΕ και
- β) «τοπική παγκοσμιοποίηση» (localized globalism), όπου τα παγκόσμια φαινόμενα υιοθετούνται τοπικά μέσω της αφομοίωσης, όπως επί παραδείγματι, οι πολιτικές/νόμοι ελεύθερων συναλλαγών.

Τοπικοποίηση

Ρόλαντ Ρόμπερτσον (2016) επινόησε τον όρο «glocalization» για να περιγράψει αυτές τις επικείμενες εντάσεις μεταξύ του τοπικού και του παγκόσμιου, χωρίς ωστόσο να τις συσχετίζει. Εν συνεχεία, σύμφωνα με τους Ritzer. G (2003), Κολέμπα Γ. (2012) και Ρίφκιν Τ. (2020), η παγκόσμιο-τοπικοποίηση (Glocalization) αποτελεί την απάντηση απέναντι στην παγκοσμιοποίηση.

- **Το παράδοξο της τοπικοποίησης και της παγκοσμιοποίησης (παγκόσμια πρακτική/εθνική εκδήλωση)**

Grobalization

- ο όρος "Grobalization," δημιουργείται σε απάντηση της παγκόσμιο-τοπικοποίησης και θεμελιώνεται μέσα από «τις ιμπεριαλιστικές φιλοδοξίες των εθνών, των εταιρειών, των οργανώσεων, καθώς και της επιθυμίας τους, να επιβληθούν σε διάφορες γεωγραφικές περιοχές» (Ritzer 2007: 15).

Παγκοσμιοποιήσεις

- Σύμφωνα με τους Coleman & Sajed (2013), είναι η τεκμηρίωση ύπαρξης «πολλαπλών παγκοσμιοποιήσεων» που δημιουργούν τις δυνατότητες των αντίστοιχων «αντι-ηγεμονικών», θέτοντας σε περαιτέρω εξέταση κατά πόσο οι αρνητικές επιπτώσεις μιας μεταβολής, προσδιορίζονται από την παγκοσμιότητα ή οφείλονται σε άλλους παράγοντες, όπως η εκ φύσεως επιβολή που προκύπτει από την εκάστοτε ανθρώπινη κεφαλαιακή μεθόδευση. Γι' αυτό, η ταύτιση της παγκοσμιοποίησης με την ανισότητα, δεν της επιτρέπει την καθολική ολοκλήρωση, καθιστώντας «ανίκανη την οικουμενική διαδικασία, που βιώνεται ομοίμορφα σε ολόκληρο τον πλανήτη» (Held & McGrew, 2004: 18) και αναδεικνύοντας τη ζωτική σημασία της πολυπλοκότητας της παγκοσμιοποίησης, καθώς «μπορεί να εξαφανιστεί το φαινόμενο» (Coleman & Sajed 2013: 14).

ΜΟΡΦΕΣ

A. ΓΕΝΙΚΗ

Σε τομείς που εστιάζουν στην οικονομική, πολιτική και πολιτιστική διάσταση της ή αλλιώς στην «γενική» παγκοσμιοποίηση (Evans 2005, παρατίθεται στο Lechner & Boli, 2005). Επιπλέον, ο Αλμπάνης (2003: 28-29) αναγνωρίζει την αλληλόδραση της πολιτικής, πολιτιστικής και οικονομικής μορφής και την προσδιορίζει, ως μια κοινή βάση στην «εσωτερική λογική», η οποία μπορεί να συνυπάρχει, να ταυτίζεται με την «εξωτερική λογική» της παγκοσμιοποίησης, ως σκοπούμενου αποτελέσματος ανθρώπινης μεθόδευσης για την επιδίωξη συμφερόντων.

Ο Fernandez (2005: 43) διαιρεί τον κόσμο σε τρεις διαφορετικούς τομείς λειτουργίας: πολιτιστικός, οικολογικό - νομικός και πολιτικός, διότι η παγκοσμιοποίηση μπορεί όχι μόνο να είναι μια «επιχειρηματική κατάσταση ή σενάριο», αλλά επίσης μπορεί να εξερευνά σε ένα διευρυμένο μέτωπο, συμπεριλαμβανομένων κοινωνικών, πολιτικών, πολιτιστικών, και νομικών σεναρίων, στα οποία είναι ενσωματωμένη, έτσι ώστε να τείνουν να αντιμετωπίζουν ή να επηρεάζουν ανθρώπινες συμπεριφορές και γεγονότα στις αντίστοιχες γεωγραφικές τους θέσεις.

B. ΕΚΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΗ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΜΟΡΦΗ ΚΑΙ ΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

(1) Παγκοσμιοποίηση της πληροφόρησης

(2) Θρησκευτική

(3) Μετανάστευση

(4) Παγκοσμιοποίηση και υγεία

(5) Τεχνολογική

(6) Παγκοσμιοποίηση και εγκληματικότητα (Μπιτζένης, 2009: 335, 337).

(7) Θεσμική

(8) Νομική η παγκοσμιοποίηση δικαίου

(9) Χρηματοοικονομική Παγκοσμιοποίηση

(10) Περιβαλλοντική-Οικολογική Παγκοσμιοποίηση

(10) Κοινωνιολογική

(11) Στρατιωτική κ.α

Τα τέσσερα κοινά συστατικά της Παγκοσμιοποίησης:

- **ένταξη:** Συνδυάζει τέσσερα χαρακτηριστικά: την έκταση των παγκόσμιων δικτύων, την ένταση της παγκόσμιας διασύνδεσης, την τοποθεσία των παγκόσμιων ροών και την επίδραση της παγκόσμιας διασύνδεσης.
- **η κινητικότητα:** Είμαστε σε έναν κόσμο επικοινωνίας ή αλλιώς μιας κοινωνίας δικτύου(Held et al. 1999 & Castells 1996), μεταφορών, οικονομικού μετασχηματισμού και οι άνθρωποι είναι όλο και περισσότερο σε θέση να κινούνται και να υπερβαίνουν τα όρια. Ο χώρος και ο χρόνος μοιάζουν να καταρρέουν(Baylis, Smith, Owens, 2013: 16).
- **η αλληλεξάρτηση:** Οι Myers, Sondra, and Benjamin R. Barber (2004: vii) υποστήριξαν «*ότι η αλληλεξάρτηση δεν είναι θεωρία ή ιδανικό, είναι η πραγματικότητα μας. Το ερώτημα είναι «μπορούμε να την κάνουμε δημοκρατική;»*». Πιο συγκεκριμένα ζούμε σε έναν κόσμο στον οποίο η οικολογία, η δημόσια υγεία, οι αγορές, η τεχνολογία και ο πόλεμος επηρεάζουν εξίσου όλους, η αλληλεξάρτηση, δεν είναι μια φιλοδοξία αλλά μια αυστηρή πραγματικότητα από την οποία εξαρτάται η επιβίωση της ανθρώπινης φυλής(Myers & Barber 2004: 17).
- **Συνδεσιμότητα μέσω δικτύων:** Η αρχική μελέτη κοινωνιολόγων και εθνολόγων επικεντρωνόταν στα δίκτυα αλληλεπιδράσεων, σε πεδία όπως «*πολιτιστική, θρησκευτική, η κυκλοφορία του χρήματος ή και οι γαμήλιες σχέσεις*», για να αναζητήσουν απαντήσεις της παγκόσμιας ενοποίησης, καθώς και για να ερμηνεύσουν την ιδέα του παγκόσμιου συστήματος και της επικείμενης επιβίωσης της «*παγκόσμιας κοινωνίας*», μέσω των δικτύων.

Η συζήτηση ανάμεσα σε οπαδούς- υπερπαγκοσμιοποιητές – σκεπτικιστές-μετασχηματιστές

(αντίθεση πραγματικότητας-μύθου)

ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΟΠΑΔΩΝ (Globalists, Υπερ-παγκοσμιοποιητές)

Στη νεωτερική εποχή εν όψει του 21^{ου} αιώνα η συζήτηση για την παγκοσμιοποίηση, συγκροτεί ένα νέο επιστημολογικό παράδειγμα των κοινωνικών επιστημών εν γένει, ορίζοντας την παγκοσμιοποίηση ως «πολλαπλή διασύνδεση κρατών και κοινωνιών σε παγκόσμια κλίμακα», χωρίς ωστόσο να αντικατοπτρίζει την ουλσιανή αρμονία των παγκόσμιων συμφερόντων (Μακρής, 2002: 68-69).

A) Οι φιλελεύθεροι θεωρητικοί της αλληλεξάρτησης

B) Η μαρξιστική προσέγγιση

Γ) ρεαλιστικό παράδειγμα

- Δεν αποτελεί συνώνυμο της αμερικανοποίησης ή του δυτικού Ιμπεριαλισμού, ωστόσο εξυπηρετεί τις ισχυρές οικονομικές και πολιτικές δυνάμεις της Δύσης.
- Ταυτίζεται με διαδικασίες που υλοποιούνται σε διαπεριφερειακό ή διηπειρωτικό επίπεδο (Geyer & Bright 1995).
- Διάκριση μεταξύ (παγκοσμιοποίησης (περιφερειοποίησης και τοπικοποίησης).

ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ-ΣΚΕΠΤΙΚΙΣΤΩΝ

Ο ίδιος ο όρος της «παγκοσμιοποίηση» δεν είναι ικανοποιητικός. *Τι το «παγκόσμιο» έχει η παγκοσμιοποίηση;* ρωτούν (Hirst 1997). Για ποια παγκοσμιοποίηση μιλάμε; Τείνουν να μιλάνε για το **μύθο** που περιβάλλει τον όρο της παγκοσμιοποίησης, θεωρώντας τη συζήτηση περί παγκοσμιοποίησης «απλώς... λόγια», η συζήτηση είναι υπερβολική.

- Υπάρχει παγκοσμιοποίηση ή είναι ρητορική «globaloney»;
- Σύμφωνα με τη θέση του Grahame Thompson (1996) η «ρητορική της παγκοσμιοποίησης» η «**globaloney**» πρέπει να επικριθεί για διάφορους λόγους. Το βασικό του επιχείρημα είναι, ότι πριν από το 1914, η παγκόσμια οικονομία διεθνοποιήθηκε περισσότερο από ό, τι σήμερα.

➤ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΓΟΡΑ

Διαμάχη ανάμεσα σε νέο-φιλελεύθερους και αντί-παγκοσμιοποιητές (Aaron Wildavsky).

Α) Χρυσή ευκαιρία για τον Τρίτο Κόσμο:

Σύμφωνα με τον J. Bhagwati: Λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες δεν μπορούν να πλουτίσουν αν δεν παγκοσμιοποιηθούν και ειδικότερα πρέπει να παγκοσμιοποιήσουν τους δικούς τους χρηματοοικονομικούς τομείς. Η χρηματοοικονομική παγκοσμιοποίηση, δεν είναι επιλογή: πρέπει να είναι το επίκεντρο, η επόμενη μεγάλη παγκοσμιοποίηση.

Η παγκόσμια αγορά, χωρίς περιορισμούς από τους κρατικούς κανονισμούς και εμπορικά εμπόδια, μεγιστοποιεί τη συνολική χρησιμότητα και τα συνολικά κέρδη η τα πλεονεκτήματα που κατανέμονται και αυτό λειτουργεί προς όφελος του Τρίτου Κόσμου.

□ **Αίνιγμα Ενέργειας-Οικολογίας?** Νεοφιλελευθερισμός ή η αντί-παγκοσμιοποίηση γίνεται η κυρίαρχη ιδεολογία του εικοστού πρώτου αιώνα. Η περιφερειοποίηση συνιστά απάντηση στην αντιστάθμιση της πορείας του «Juggernaut», αλλά δεν είναι πανάκεια λύση ενάντια στις επιπτώσεις του γρίφου ενέργειας-περιβάλλοντος.

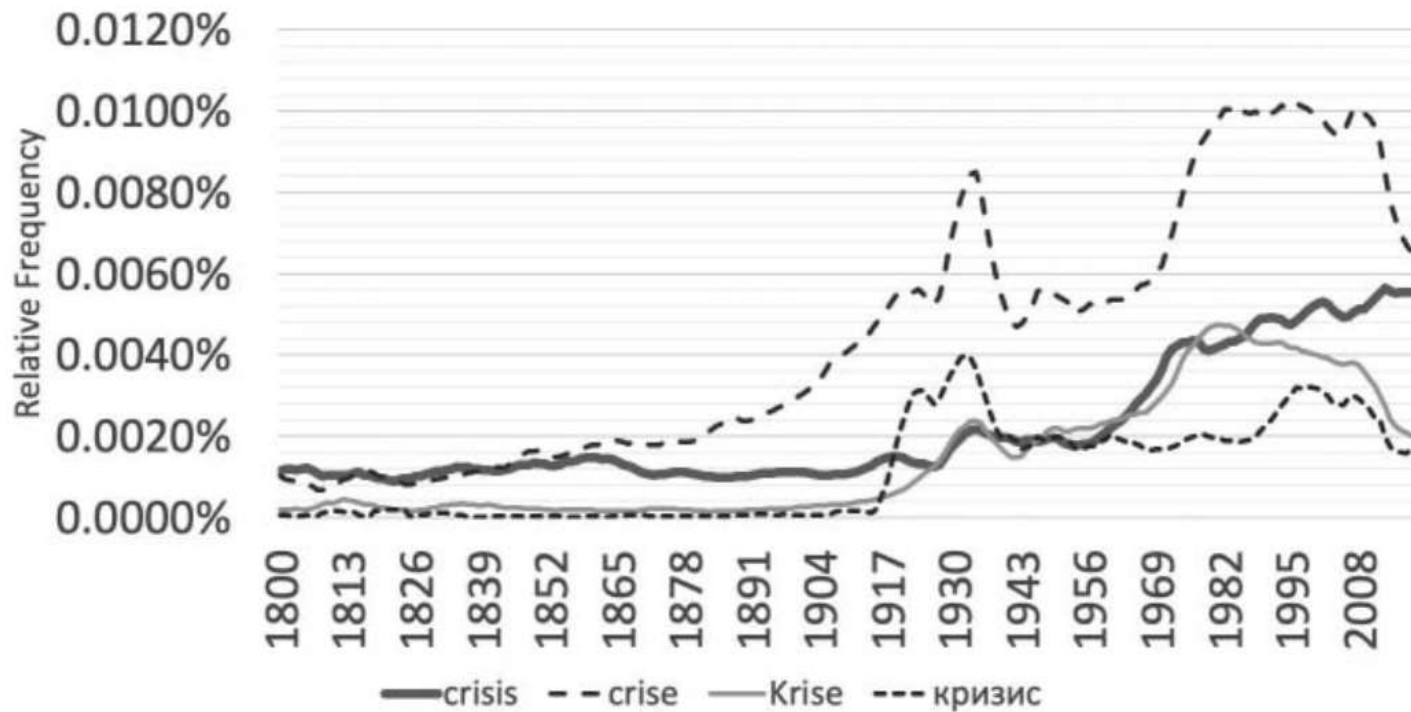
➤ ΑΠΑΝΤΗΣΗ- Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΙΑ ΑΝΟΙΧΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ.

➤ Είναι η παγκοσμιοποίηση νεοφιλελεύθερος καπιταλισμός;

Ποικίλες κατευθύνσεις το ερώτημα, έγκειται στο σημείο τομής εκδημοκρατισμού της παγκοσμιοποίησης.

- Κοινωνικά φόρουμ όπως το Διεθνές Φόρουμ για την Παγκοσμιοποίηση, που επαναπροσδιορίστηκαν ως αντί- κινήματα παγκοσμιοποίησης. Αργότερα εμφανίστηκε η ρητορική της εναλλακτικής δημοκρατικής ή χωρίς αποκλεισμούς παγκοσμιοποίησης (Nederveen Pieterse 2001α).
- Οι αντι-παγκοσμιοποιητές, θεωρούν την παγκοσμιοποίηση περισσότερο **μόδα-ψευδαίσθηση** και απορρίπτουν τους ισχυρισμούς του νεοφιλελευθερισμού, καθώς υπογραμμίζουν, ότι «η παγκόσμια οικονομία της αγοράς λειτουργεί προς όφελος του Πρώτου Κόσμου, ιδιαίτερα στις ήδη «πλούσιες καπιταλιστικές δημοκρατίες»(Jan-Erik Lane, 2008: 3).

ΚΡΙΣΕΙΣ

ΜΕΤΕΞΕΛΙΞΗ ΚΡΙΣΕΩΝ

- Ειδικότερα, ο 20^{ος} αιώνας γνώρισε τρεις κύριες μορφές χρηματοοικονομικών κρίσεων: χρηματιστηριακές κρίσεις (krachs), κρίσεις συναλλάγματος και τραπεζικές κρίσεις. Ενδεικτικά από το 1992 έως το 2009, έχουμε τις ακόλουθες κρίσεις που θα δείτε παρακάτω. Ενώ παρατηρείται η ευθυγράμμιση των κρίσεων, όπως της ΝΑ Ασίας το 1988, της Ρωσίας το 1999, της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2001, κτλ.(Μπιτζένης 2009: 345).
  - 1992-1993: κρίση του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος
  - 1994: μεξικάνικη κρίση “tequila”
  - 1997: κρίση των “ασιατικών δράκων”: Ταϊλάνδη, Ινδονησία, Μαλαισία, Φιλιππίνες, Κορέα του Νότου
  - 1998: κρίση της Ρωσίας(LTCM)
  - 1999: κρίση συναλλάγματος της Βραζιλίας
  - 2000: χρηματιστηριακή κρίση στις Η.Π.Α. και των μεγάλων βιομηχανικών χωρών
  - 2000: κρίση της Τουρκίας
  - 2001: κρίση της Αργεντινής
  - 2007: κρίση των ενυπόθηκων δανείων
  - 2008: πετρελαϊκή κρίση(Το Βήμα, Χριστοδουλάκης 2008)
  - 2009: κρίση των κρατικών δανείων και του ευρώ(Κολλίτζας 2009).
- Σε αντίθεση, ο 21^{ος} αιώνας φαίνεται να υφίσταται μια θεσμική κρίση-κρίση ταυτότητας-ανθρωπιστική, νομιμοποίησης(δημοκρατική).
- ο Covid-19, λειτουργεί ως σημείο καμπής, δηλαδή είναι μια στιγμή κατά την οποία μια παρέμβαση που έγινε ακούσια, σε μια κατάσταση μη αντιληπτών συστημικών αντιφάσεων, στη συνέχεια «αποδεικνύεται αποφασιστική όσον αφορά το μετασχηματισμό του εν λόγω συστήματος» και απαιτεί «άμεση διαχείριση που μπορεί να βλάψει τη φήμη του εκάστοτε οργανισμού τη λογική, την εικόνα ή τη βιωσιμότητα του»(CERC 2014, Hay 1999: 325).

Covid-19

➤ **ΘΕΣΗ: Covid-19, είναι «ένα παγκόσμιο τεστ διακυβέρνησης και κοινωνικής ανθεκτικότητας» και σημαντικό ρόλο διαδραματίζει ο εξευρωπαϊσμός της πολιτικοποίησης**(Pieterse, et. al, 2021: 1).

• Bowtell, B. (2021), έγραψε στο βιβλίο του «*Η φύση δημιουργεί ιούς. Αλλά η πολιτική δημιουργεί πανδημίες. Και οι πανδημίες θα δημιουργήσουν νέα πολιτική... Δεν είναι ο ιός το πρόβλημα, αλλά η απάντηση*».

• Ανακάλυψε την πολιτιστική και κοινωνική κρίση για τις Φιλελεύθερες δημοκρατίες.

➤ Προειδοποιήσεις:

• η πανδημία του HIV και μετά το 2000, πολλοί άλλοι ιοί εμφανίστηκαν συμπεριλαμβανομένου του σοβαρού οξέος αναπνευστικού συνδρόμου (SARS1, το 2002), του H1N1 ή γρίπη των χοίρων (2009), το αναπνευστικό σύνδρομο Μέσης Ανατολής (MERS, 2013), Έμπολα (2014 και 2018) και Ζίκα (2016)(Bowtell 2021). Ωστόσο, ανέδειξε τις εσωτερικές αδυναμίες του συστήματος που πρέπει να αναδομηθεί στο πλαίσιο μιας παγκόσμιας συνεργασίας, θέτοντας στο επίκεντρο το ερώτημα, Απέναντι στις κρίσεις, ποια και υπό ποιον θα είναι η διακυβέρνηση;

• είχε ήδη προβλεφτεί το 2004, από το Εθνικό Συμβούλιο Πληροφοριών των ΗΠΑ, προμηνύοντας, ότι μετά τη γρίπη του 1918-19, αναμένεται μια πανδημία που θα «σταματήσει τα διεθνή ταξίδια και το Παγκόσμιο εμπόριο για ένα μεγάλο διάστημα, υποβάλλοντας τις κυβερνήσεις σε τεράστιες δαπάνες για την αναζωπύρωση των καταβεβλημένων συστημάτων υγείας των χωρών τους»(NIC 2003, NIC 2004)

1. 2015, σε μια ομιλία στο TED, ο επιχειρηματίας Μπιλ Γκέιτς, μας προειδοποίησε, ότι είμαστε απροετοίμαστοι απέναντι στον επικείμενο μολυσματικό ίο, «που αναμένεται να σκοτώσει πάνω από 10.000.000 ανθρώπους... και ο κίνδυνος ενός πυρηνικού πολέμου αντικαθίσταται από τις μολύνσεις»(Γκέιτς 2015).

➤ Ψηφιακή Διδασκτορία/ Ολυμπιακοί Αγώνες Παραπληροφόρησης:

α) ο ιός μεταφέρθηκε από ζώα στον άνθρωπο(μια διαδικασία που ονομάζεται ζωνοσπογόνος μεταφορά) και

β) ο ιός SARS-CoV-2 ήταν πείραμα σε εργαστήριο στη Γουχάν, όπου ο ιός μεταφέρθηκε καθώς ένας εργαζόμενος στο εργαστήριο βγήκε εκτός(Brands & Gavin 2020).

➤ «Πληροφοριακός πόλεμος», η ιατρική παραπληροφόρηση(Πλανδημική), ο φυλετικός στιγματισμός(απονομιμοποίηση Κινέζων πολιτισμός) ή υποκίνηση σε βία (πολιτοφυλακές).

Επίσης, η επιταχυντική διαδικασία της παγκοσμιοποίησης μέσω της κρίσης του Covid 19, συνιστά μια παγκόσμια πρόκληση περί κοινωνικής οργάνωσης, η οποία στον παγκοσμιοποιημένο κόσμο, εν συνεχεία θα δοκιμάσει τα όρια και τις αντοχές, καθώς πρόκειται για τη Νέα Μεγάλη Ύφεση(New Great Depression) με ασαφή όρια περί φύσης και χρόνου ανάκαμψης, αλλά με υπαρκτά δεδομένα μιας υψηλής ανεργίας για τα επόμενα χρόνια(Rickards, 2021).

• Η επικράτηση και η γρήγορη διάδοση αφηγήσεων γύρω από τον Covid-19 «ως βίο όπλο», οι ΗΠΑ, Καναδάς, Ιράν και το Ισραήλ έχουν κατηγορηθεί ότι παράγουν τον ιό μαζί με την Κίνα. Κατά επέκταση, η εξάπλωση του ιού έχει γεωπολιτικές προεκτάσεις, που συναγωνίζονται και παραλληλίζονται με γεγονότα, όπως το τέλος του Ψυχρού Πολέμου το 1991 και η Μεγάλη Ύφεση του 1929–40. Ξενοφοβικές τάσεις οικοδομούν έναν «αντιασιατικό στιγματισμό»(Noel, 2020).

➤ **παγκόσμια ελίτ;** Το «*Screen New Deal*» ένα «*Δόγμα Σοκ*» όπως το έχει χαρακτηρίσει η Ναόμι Κλάιν, ώστε να επιβληθούν στο όνομα της δημόσιας υγείας και της «βιοπροστασίας», δρακόντεια μέτρα επιτήρησης, λογοκρισίας και ελέγχου.

• προηγμένη και ταχύτερα αναπτυσσόμενη οικονομία του κόσμου, η Κίνα

• με τη δυτική ελίτ, που απαρτίζεται από υπερ καπιταλιστές δισεκατομμυριούχους, όπως ο Μπιλ Γκέιτς (Microsoft) και Eric Schmidt (Google), μαζί με την Silicon Valley (Facebook, Amazon, Apple, Oracle, κ.λπ.), Big Pharma, Wall Street, πολυεθνικά στελέχη εταιρειών, ο κόσμος του Οικονομικού Φόρουμ και το στρατιωτικό-βιομηχανικό συγκρότημα βιο-πολεμικού χώρου(Mercola & Cummins 2021). Με άλλα λόγια, ένα σημαντικό μεγάλο μέρος της βιβλιογραφίας υποστηρίζει, ότι ο ιός χρησιμοποιείται από την παγκόσμια ελίτ, εγκαθιδρύοντας το «*Screen New Deal*» ένα «*Δόγμα Σοκ*» όπως το έχει χαρακτηρίσει η Ναόμι Κλάιν, ώστε να επιβληθούν στο όνομα της δημόσιας υγείας και της «βιοπροστασίας», δρακόντεια μέτρα επιτήρησης, λογοκρισίας και ελέγχου.

- **η εθνική υπεροχή έναντι της συλλογικής απάντησης** κυριάρχησε και μετά τους θανάτους που ακολούθησαν, από την **Ιταλία**, που ήταν η καρδιά της Ευρώπης, όπου χτυπήθηκε αλώβητα. Αυτό είναι ένα ακόμη παράδειγμα «έλλειψης συνεργασίας και συντονισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο»(Lilleker, Coman, Gregor & Novelli, 2021: 337).
- **Ακολούθησε μετέπειτα και η Ισπανία ενώ η Σουηδία**, υιοθέτησε μια «*de facto*» στρατηγική ασυλίας αγέλης, ακολουθώντας τις προτάσεις της υπηρεσίας δημόσιας υγείας, *Folkhälsomyndigheten*(FHM), όπου αντιτάχθηκε στα οικονομικά lockdown, υιοθετώντας εθελοντικές συστάσεις και μάλιστα είναι το μοναδικό δημοκρατικό έθνος του κόσμου, που δεν επέβαλε καν περιορισμένη χρήση μάσκας όλο το 2020, παρότι σημείωνε αποτυχίες και θανάτους, άλλα ούτε και κατάφερε να δημιουργήσει ένα ισχυρό καθεστώς εντοπισμού ή δοκιμής επαφών παρόμοιο με άλλες πλούσιες χώρες(Kahl & Wright 2021).
- Επίσης, στην αρχή της πανδημίας, ο **Μπόρις Τζόνσον ισχυρίστηκε, ότι ήταν υπέρ της ασυλίας της αγέλης στο Ηνωμένο Βασίλειο.**
- Αφότου, εν τέλει, η **Ισπανία, η Ιταλία και η Γαλλία υιοθέτησαν αυστηρά lockdown**, ενώ η **Γερμανία, η Τσεχία, η Πολωνία και η Ουγγαρία, περιορίστηκαν, ως προς την ελευθερία των κινήσεων και στον έλεγχο**(Bobba & Hubé 2021: 132). Χαρακτηριστικά η επιτυχία της Γερμανίας ξεχώρισε, καθώς συγκρότησε ένα μικρό στρατό από ανιχνευτές περιορισμού, μέσα από την πρόσληψη χιλιάδων ανθρώπων από όλα τα κοινωνικά στρώματα(Kahl & Wright 2021). Παράλληλα, αξίζει να σημειωθεί, ότι οι χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης συμπεριλαμβανομένης της Τσεχικής Δημοκρατίας, Ουγγαρίας, Πολωνίας και Σλοβακίας στο πρώτο κύμα, κατάφεραν να κινηθούν γρηγορότερα και αυστηρότερα με το κλείσιμο σχολείων και μη βασικών επιχειρήσεων σε σχέση με τη Δυτική Ευρώπη(Hinshaw & Ojewska 2020).
- με τις **πετυχημένες απαντήσεις** που δόθηκαν από το Χονγκ Κονγκ, Βιετνάμ, Σιγκαπούρη, Ταϊβάν(ενισχύοντας τα καθεστώτα δοκιμών και ανίχνευσης επαφών, παραγωγής μασκών και οικονομικές επιχορηγήσεις στους πληγέντες), θέσπισαν εξαρχής lockdown.
- Άλλες χώρες, συμπεριλαμβανομένου του Ηνωμένου Βασιλείου και της Αυστραλίας και των ΗΠΑ, λειτούργησαν στη βάση της διχοτόμησης μεταξύ «οικονομίας» και «υγείας» που βρίσκεται στο επίκεντρο του νεοφιλελεύθερου σχεδίου, που κυριαρχεί στα καπιταλιστικά έθνη από τη δεκαετία του 1980 και οργάνωσαν λανθασμένα τον εθνικό σχεδιασμό της πανδημίας γύρω από ένα παράδειγμα γρίπης(Bowtell 2021, Wolff 2021).

Προς μια Παγκόσμια Ευρώπη

- έκτακτο ταμείο ανάκαμψης ύψους 750 δισ. ευρώ, το «Next Generation EU»/ανάκαμψη και η ανθεκτικότητα(22 χώρες)/ (29 Οκτωβρίου 2021, **η Εσθονία, η Ρουμανία και η Φινλανδία**).
- Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων δημοσιεύει έναν χρωματικά κωδικοποιημένο χάρτη της ΕΕ/Ταξιδιωτικά μέτρα/ιστοχώρος «Re-open EU»
- Καθολική πρόσβαση-έως 4,6 δισεκατομμύρια δόσεις εμβολίων/ Τέσσερα εμβόλια κατά της COVID-19 έχουν ήδη εγκριθεί στην ΕΕ.
- κοινό ευρωπαϊκό απόθεμα εξοπλισμού ατομικής προστασίας και αναπνευστήρων στο πλαίσιο του RescEU/ πρόγραμμα EU4Health για ανάκαμψη.
- Το πρόγραμμα(SURE)/θέσεις εργαζομένων/περιορισμός ανεργίας(94,3 δισ. € για 19 κ-μ).
- πρωτοβουλίας επενδύσεων (37 δισ. ευρώ από τα διαρθρωτικά ταμεία της).
- αποστολή ιατρικών ομάδων μέσω του ιατρικού σώματος της ΕΕ/ευρωπαϊκή αλληλεγγύη π.χ. Η Ουγγαρία και οι Κάτω Χώρες έστειλαν αναπνευστήρες στην Τσεχία.
- Η ΕΕ θέσπισε «πράσινες λωρίδες» για την κυκλοφορία των προϊόντων διατροφής σε όλη την Ευρώπη και αναγνώρισε τους εποχιακούς εργαζόμενους ως «εργαζόμενους κρίσιμης σημασίας» και πάρθηκαν μέτρα για τους παραγωγούς οίνου και οπωροκηπευτικών της ΕΕ.
- **ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ:** Η ΕΕ είναι παγκόσμιος ηγέτης στις εξαγωγές και δωρεές εμβολίων Team Europe (Ομάδας Ευρώπη) ανέρχεται σε 46 δισ. ευρώ. Ανθρωπιστική βοήθεια(για τα εμβόλια COVAX) στις χώρες μεσαίου/χαμηλού εισοδήματος.

Παγκόσμια διακυβέρνηση

ΟΡΙΣΜΟΙ

- "Παγκόσμια διακυβέρνηση είναι η διαχείριση των προβλημάτων που δημιουργούνται από την παγκοσμιοποίηση, η διαχείριση των προβλημάτων μέσω κανόνων, θεσμών και διαδικασιών και η διαχείριση που περιλαμβάνει κρατικούς και μη κρατικούς φορείς.
- Αρχικά, ιστορικά συνοψίζεται στα έγγραφα, ότι είναι **Σχεδόν τα πάντα:**
  - α) έκθεση "Meadows" σχετικά με τα όρια ανάπτυξης(1972),
  - β) έκθεση "Brundtland," "Το κοινό μας μέλλον," η οποία δημοσιεύτηκε στη δεκαετία του '80.
  - γ) έκθεση της Επιτροπής για την "παγκόσμια διακυβέρνηση."
    - που ιδρύθηκε το 1995 υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών και εκπόνησε την έκθεση, η "παγκόσμια γειτονιά μας," και την προσδιόρισε «**ως το άθροισμα πολλών τρόπων, ατόμων και ιδρυμάτων, δημόσια και ιδιωτικά που διαχειρίζονται τις κοινές τους υποθέσεις.**».

ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ

1. ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΧΩΡΙΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ (James Rosenau)

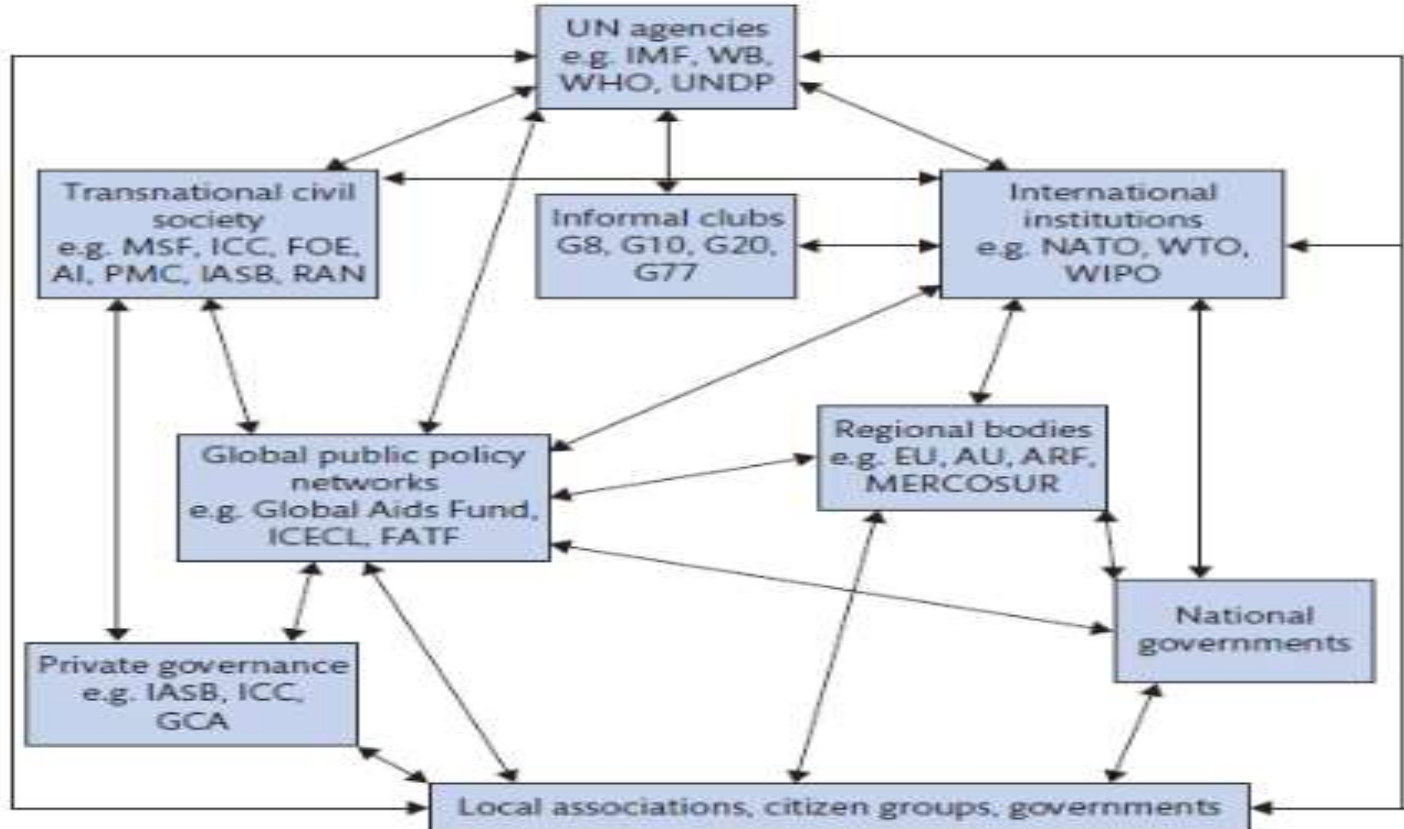
- **διαδικασία διακυβέρνησης στο εσωτερικό των κρατών δεν συνεπάγεται την ύπαρξη μιας παγκόσμιας αυτοκρατορίας ή οποιουδήποτε είδους παγκόσμιου κράτους.**
  - Στο κείμενο «Διακυβέρνηση στη Νέα Παγκόσμια Τάξη» που δημοσιεύτηκε το 2003/άθροισμα όλων των διαφορετικών **προσπαθειών** των κοινοτήτων σε κάθε επίπεδο να προχωρήσουν προς στόχους διατηρώντας παράλληλα τη συνοχή τους από τη μια στιγμή στην άλλη(Συστήματα κανόνων)(στατική συνιστώσα)
2. Ο Thomas Weiss, η παγκόσμια διακυβέρνηση είναι «**προσπάθειες**»(έμφαση στη συμπεριφορική, τη διαδικαστική πτυχή).
  3. Οι Thomas Weiss και Reigh Thakur, τόνισαν το ρόλο των **θεσμών**, τον ρόλο των μορφών(όχι των κανόνων, όχι των διαδικασιών).

Συστήματα κανόνων-Νέος Περιφериσμός- έξι(6) Τύποι διακυβέρνησης/Μορφές(Jim Rosenau).

		Processes	
		Unidirectional	Multidirectional
Structures	Formal	<i>Top-down governance</i>	<i>Network governance</i>
	Informal	<i>Bottom-up governance</i>	<i>Side by side governance</i>
	Mixed	<i>Market governance</i>	<i>Complex web governance</i>

There are in the world six general forms of global governance, depending on whether it is uni-or multidirectional, formal or informal.

KEY:

AI	Amnesty International	GCA	Global credit agencies, e.g. Moody's, Standard & Poor's
ARF	ASEAN Regional Forum	IASB	International Accounting Standards Board
AU	African Union	ICC	International Chamber of Commerce
EU	European Union	ICECL	International Convention on the Elimination of Child Labour
FATF	Financial Action Task Force (on money-laundering)	IMF	International Monetary Fund
FOE	Friends of the Earth	MERCOSUR	Southern American Common Market
G8	Group of 8 (USA, Italy, UK, France, Germany, Russia, Canada, Japan & EU)	MSF	Médecins sans Frontières
G10	Group of 10 (Belgium, Canada, France, Germany, Italy, Japan, Netherlands, Sweden, Switzerland, UK, USA)	NATO	North Atlantic Treaty Organization
G20	Brings together the major Western governments and the governments of the leading emerging economies, including Brazil, China, India, and Russia	PMC	Private military companies, e.g. Sandline
G77	Group of 77 developing countries	RAN	Rainforest Action Network
		UNDP	UN Development Programme
		WB	World Bank
		WHO	World Health Organization
		WIPO	World Intellectual Property Rights Organization
		WTO	World Trade Organization

Figure 1.2 The global governance complex

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ «ΝΕΑΣ ΤΆΞΗΣ» ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΝΕΟ-ΠΡΑΓΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟ-ΙΔΕΑΛΙΣΜΟΥ

- Ο Samuel Huntington, στο βιβλίο του *“The clash of Civilizations and the Remaking World Order”* (2011), εισήγαγε στο γεωπολιτικό τοπίο τον όρο της **“σύγκρουσης των πολιτισμών,”** όπου ο πολιτισμός αναδεικνύεται σε εργαλείο αναγνώρισης της ταυτότητας, ομαδοποίησης και διάκρισης του κόσμου σε επτά ή οκτώ κύριους πολιτισμούς: το δυτικό, σινικό, ιαπωνικό, ινδουιστικό, τον Ισλαμικό, τον Ορθόδοξο, το Λατινοαμερικάνικο και τον αφρικανικό με κεντρικό στοιχείο τη θρησκεία.
- Ο Joseph Nye, στο βιβλίο του *“Bound to Lead, The changing Nature of American Power”* (2016). Μεταψυχροπολεμικά χρειαζόμαστε μια **σταθερή παγκόσμια ισορροπία στρατιωτικής ισχύος,** σταθερά θεμέλια παγκόσμιου γεωπολιτικού πλαισίου, καθώς και μια ανοιχτή παγκόσμια οικονομία με θεσμούς διαχείρισης της αλληλεξάρτησης.
- Η Suzan Strange, θεωρεί ότι, ο ορός της παγκόσμιας διακυβέρνησης είναι εξωπραγματικός, ενώ μελετά την έννοια της **“δομικής ισχύος”** και τη **μεταφορά ισχύος από το κράτος στις αγορές,** καθώς η έννοια της ασφάλειας διευρύνεται στο σύγχρονο κόσμο, λόγω της τεχνολογίας, ενώ το κράτος συρρικνώνεται ποσοτικά, αλλά και σε επίπεδο ισχύος, καθώς η λήψη αποφάσεων μεταφέρεται στο απρόσωπο επίπεδο της παγκόσμιας αγοράς, όπου όλο και περισσότεροι μη κρατικοί δρώντες και υπερεθνικά υποκείμενα αποκτούν εξουσία.

Νέο-ιδεαλισμός (η ειρήνη, δικαιοσύνη και αρμονία είναι το σκοπούμενο αποτέλεσμα, καθώς ο κόσμος, θα μεταβεί σε μια φυσιολογική κατάσταση, μέσα από τον εκδημοκρατισμό και τη διαμόρφωση της αντίληψης των αρχών και των θεσμών του περιβάλλοντος). Εκπρόσωποι αυτής της τάσης είναι:

a) θεωρία της κοσμοπολιτικής δημοκρατίας.

- Ο David Held, υποστηρίζει ότι η δημοκρατία συνιστά δημόσιο αγαθό, όπου αφομοιώνονται και συνυπάρχουν τα στοιχεία φιλελευθερισμού και μαρξισμού, ενώ συντελείται η υπέρβαση του εθνικού κράτους.
- Το κράτος συγκροτεί στοιχείο στα πλαίσια μιας παγκοσμιοποιημένης νόμιμης πολιτικής εξουσίας, ενώ υποστηρίζει, ότι το βέλτιστο πρότυπο είναι μια ομοσπονδία η συνομοσπονδία, στην οποία συνυπάρχουν διαφορετικά επίπεδα εξουσίας που αναδιατάσσονται από την αντικατάσταση της διακυβέρνησης από την κοσμοπολιτική δημοκρατία και σε αυτό το σημείο, η παγκοσμιοποίηση ενισχύει την προαγωγή της.
- Αντίθετα, ο Falk, εστιάζει στην «**παγκοσμιοποίηση του ανθρωπισμού**» και αναγνωρίζει τη δύναμη του κοσμοπολιτισμού και δη από τα τέλη του 1980, που την κατατάσσει ως «**παγκοσμιοποίηση εκ των κάτω**»(Globalization From Below), της παγκόσμιας πολιτικής κοινωνίας, ενώ σημειώνει, ότι το κράτος, θα πρέπει να σπάσει τις αλυσίδες του νεοφιλελευθερισμού και της οικονομικής παγκοσμιοποίησης, ώστε να ενισχυθεί ασκώντας «**υπεύθυνη κυριαρχία**»(Αλμπάνης 2000: 74-78).
- Συμφωνά με τον Thompson, R. J.(2020) η νέα τάξη είναι το «**ταξίδι των κοινών**», που μας οδηγούν στη μετα-καπιταλιστική παγκόσμια τάξη πραγμάτων με πρωτεργάτες διαφορετικούς οργανισμούς αλληλοβοήθειας που εμφανιστήκαν στην πανδημία, που συνδέονταν με κοινωνικά κινήματα και ακτιβιστές, όπως το «Occupy». Τα βασικά αγαθά που συνδέονται με την επιβίωση μας, όπως τροφή, νερό, καταφύγιο, ιατρική περίθαλψη και ούτω καθεξής, αναδείχτηκαν με την κρίση του Covid-19.

b) ριζοσπαστικού ιδεαλισμού.

- **Κυριαρχία περιφερειακών δρώντων:** Ένα τέτοιο παράδειγμα συνιστούν οι BRICS και κατά τον Brosig, M.(2019), οι διαδικασίες δημιουργίας από “κάτω προς τα πάνω,” σε κρίσεις σε μακροοικονομικό επίπεδο, μπορούν να διακριθούν:
  - a) σε μεγάλης κλίμακας ένοπλες συγκρούσεις μεταξύ συνεταιριστικής(παθητική αποδοχή και πολυμερής εξεύρεση λύσης),
  - b) ηγεμονικής(κυριαρχία και καθοδήγηση), νέο-ιμπεριαλιστικής συμπεριφοράς(ως άμεση και μόνιμη παρέμβαση, είτε προσωρινή, είτε παρεμβατική δέσμευση, ως ιδανικού, ενώ κάθε τύπος περιλαμβάνει τους υπο-τύπους απάντησης με τα ειδικά μέσα(Brosig 2019: 1-48).

➤ Ο Elias(1939: 426, 2008: 4) από τα τέλη της δεκαετίας του 1930, χαρακτηρίζει το μετασχηματισμό της αναδυόμενης παγκόσμιας τάξης πραγμάτων, ως μια «ολοκληρωτική διαδικασία πολιτισμού σε όλη την ανθρωπότητα» μέσα από πολιτισμένες αυτοεικόνες, που φωτίζουν τον «πόλεμο κατά της τρομοκρατίας» και τη «συζήτηση βασανιστηρίων». Επιπλέον, αυτή η “**εκπολιτιστική διαδικασία**” ξεκίνησε αρχικά μέσα από τους Ανατολικούς και Αφρικανικούς πολιτισμούς στην κατεύθυνση των δυτικών προτύπων, υπό το πλαίσιο του αέναου εκ’πολιτιστικού κινήματος, με αποτέλεσμα να επέλθει ευθυγράμμιση μη ευρωπαϊκών λαών με τα δυτικά πρότυπα. Προτάσσει μελλοντικά την **ιδέα ενός οικολογικού πολιτισμού**, ως καθοριστική συνιστώσα για το μέλλον της παγκόσμιας τάξης, όπου οι κόμβοι θα είναι **ανθρωπιστικές η κοσμοπολίτικες πρωτοβουλίες, σηματοδοτώντας παράταση της συναισθηματικής ταύτισης**(Elias 2009c: 256 στον Linklater 2020: 248, 254). Συγχρόνως αναγνώρισε, ότι το «**ήθος της παγκόσμιας αλληλεγγύης**» συγκρατείται εξαιτίας της σταθερής ανθρώπινης πίστης, η οποία παραμένει «σε τοπικό επίπεδο, σε εθνικές μονάδες ολοκλήρωσης» παρόλο που οι «πραγματικές αλληλεξαρτήσεις είναι ήδη παγκόσμιες»(Elias 2009c: 256 στον Linklater 2020: 248, 254).

Κρατικός Μετασχηματισμός: Μετάβαση από τις συνθήκες

- η κυριαρχία να «είναι πολλαπλή και σχετική παρά μοναδική και απόλυτη»(Dugger 1996: 427). “ασύμμετρη παγκοσμιοποίηση” του διεθνούς συστήματος με τη δημιουργία τριών τύπων κράτους:
- ❑ Το νεότερο κράτος, που ακολουθεί τα πρότυπα της Βεστφαλιακής λογικής, περί εσωτερικής και εξωτερικής αυτονομίας και της κυριαρχίας των κρατών.
  - ❑ Το μετα-αποικιοκρατικό κράτος ή κράτος εντροπίας
  - ❑ Το μετανεότερο κράτος, με χαρακτηριστικό παράδειγμα τα μέλη της ΕΕ, δηλαδή μια σύνθετη πολιτική οντότητα με διεθνικά χαρακτηριστικά προσαρμοσμένα στις τάσεις της παγκοσμιοποίησης και της παγκόσμιας διακυβέρνησης. Ενώ στη μεταμοντέρνα θεωρία το στοιχείο της εδαφικότητας, όπου ο ύστερος καπιταλισμός οδηγεί στη δημιουργία ενός υπερδιαστήματος ανατρέποντας το νεότερο κράτος(Sørensen,1998: 95 παρατίθεται στο Μακρής, 2002: 79, 81)(νέα «ευρωπαϊκή οικονομική κυβερνητικότητα», η όπως θα έλεγε και ο Foucault(2001) μια νέα «conduit des conduits»(δηλαδή μια νέα δόμηση του πεδίου δράσης των άλλων).

➤ Με το τέλος του ψυχρού πολέμου και την κατάρρευση του σοσιαλισμού, επαναπροσδιορίστηκε η παγκόσμια πολιτική σε μια πλήρως ενοποιημένη παγκόσμια οικονομία. Ειδικότερα το παγκόσμιο σύστημα χαρακτηρίζεται από την:

- εξαιρετική πρόοδο στην τεχνολογία των επικοινωνιών,
- η παρουσία της **“παγκοσμιοποίησης της παραγωγής”** στη σύγχρονη περίοδο
- σύνδεση των αναπτυσσόμενων χωρών με το παγκόσμιο σύστημα και επαναπροσδιορισμός τους, ως «εταίροι» και όχι «αποικιακές εξαρτήσεις» (Kim 2000: 7).

□ Δυτική παγκόσμια τάξη;

- Θεσμοθετήθηκε μετά τον Β.Π.Π, και περιλαμβάνει τη δυναμική των ΗΠΑ και της αφήγησης των φιλελευθέρων δημοκρατιών. Ειδικότερα, αυτό αντικατοπτρίστηκε από τη χρηματοοικονομική συμφωνία *Bretton Woods*, που ξεκίνησε από τις ΗΠΑ και υπογράφηκε από 44 χώρες το 1944, δημιουργώντας ένα σύστημα σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών και έκτοτε οδήγησε στη σύσταση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) και της Παγκόσμιας Τράπεζας, ενώ ο ΟΗΕ ιδρύθηκε στις 24 Οκτωβρίου 1945 από 51 χώρες, παραχωρώντας μόνιμες θέσεις στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ, στους νικητές του Β.ΠΠ (De Wijk 2020). Σε αντίθεση με την Ασία, Αφρική και Νότια Αμερική, η Δύση κυριάρχησε στον κόσμο μέσω κανονιστικών αιτιολογήσεων, στη βάση διάκρισης καλού-κακού, ωστόσο η Δυτική Παγκόσμια τάξη, υποβαθμίζεται με συντελεστή τη μέτρηση της «διεκδικητικότητας» της ανόδου, τόσο της Κίνας, όσο και της Ρωσίας, τα τελευταία χρόνια .
- 11/9/2001, σηματοδότησε την «πρώτη κρίση της μονομέρειας» των ΗΠΑ, λόγω των τρομοκρατικών επιθέσεων της Αλ Κάιντα στο Παγκόσμιο Κέντρο Εμπορίου στη Νέα Υόρκη και στο Πεντάγωνο στην Ουάσινγκτον το 2001

□ Μετα- Αμερικανική/ Μετα-δυτικός κόσμος: πρόκληση για τη συναίνεση της «Ουάσινγκτον» (Ban and Blyth, 2013)

- Η τωρινή μεταβαλλόμενη ισορροπία της ισχύος είχε ήδη προβλεφθεί από τον Jim O'Neill, στέλεχος της Goldman Sachs και αργότερα υπουργό στην κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, όπου επινόησε το ακρωνύμιο «BRIC» το 2001, για να αναφερθεί στις τέσσερις ταχέως αναπτυσσόμενες αναδυόμενες αγορές-Βραζιλία, Ρωσία, Ινδία και Κίνα, ενώ το 2010 προστέθηκε και η Νότια Αφρική, μεταφράζοντας την ομάδα σε BRICS κατόπιν αιτήματος της Κίνας.

Ανατολισμός/Easternization

- **1960:** Νέα μεταπολεμική γενιά «έκρηξης» οδηγώντας στη δημιουργία μιας νέας αφήγησης μέσω της ανάδυσης ενός νέου κοινωνικού-πολιτιστικού κινήματος, ή αλλιώς της **αντι-κουλτούρας ή «αντι-κατασκευάσματος» της δυτικοποίησης**.
- Ο 20^{ος} αιώνας, επέκταση του «ανατολισμού του κόσμου» και στην τάση της ανατολίωσης που άρχισε επικίνδυνα να υπερτερεί, σε αντίθεση με τη δυτικοποίηση μέσω της **αυξανόμενης επιρροής της Ιαπωνίας**, κυρίως δια της οδού της διπλωματίας της μάρκας Toyota, των τεράστιων οικονομιών της Ασίας και δη της Νοτιοανατολικής πλευράς, όπου συντέλεσαν στη διαμόρφωση μιας νέας αφήγησης ενός «ασιατικού μοντέλου». Με αποτέλεσμα ο 21^{ος} αιώνας, λόγω της επιτυχίας της Κίνας και της ασιατικής βιομηχανίας να χαρακτηρίζεται, ως «ασιατικός αιώνας, η αλλιώς «ασιατική αναγέννηση»(Mahbubani 2019).
- a) πολιτιστική επανάσταση» ή αλλιώς σε «πολιτιστικό σεισμό»(Sander & Cavallin 2015: 1745). Δηλαδή, στην ανάμειξη, ανάδευση, διασταύρωση ή αφαίρεση πολιτισμών(Pieterse 2004).
- b) διαδικασία εμπλουτισμού, μέσω της προσθήκης των στοιχείων της πολιτιστικής ποικιλομορφίας στη Δύση, χωρίς να συνιστά απειλή για την παγκόσμια δομή ισχύος- κέντρου -περιφέρειας της δυτικοποίησης(Hsiao 2010: 667-668).
- **Σχολή Σιγκαπούρης/ Πλήγμα στη φιλελεύθερη οπτική**
- Χαρακτηριστικά : ο 21^{ος} αιώνα βιώνει την ανατολίωση του κόσμου(γήρανση των εύπορων εθνών, όπου βρίσκονται σε ένα στάδιο αυτοπραγμάτωσης):
- (α) το πρώτο κύμα: διαλογισμός και η γιόγκα, δηλαδή ο πνευματισμός έναντι του Δυτικού Υλισμού,
- (β) περιβαλλοντική βιωσιμότητα και η διάδοση της χορτοφαγίας, βιγκανισμού και της ανακύκλωσης,
- (γ) η επιρροή των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, όπως το Facebook, το Instagram, το WhatsApp και το YouTube και η χαρτογράφηση ενός κόσμου χωρίς σύνορα, λόγω των πολυπολιτισμικών και διαπολιτισμικών επιρροών,
- (δ) ή άνοδος του εθνικισμού σε αναδυόμενες αγορές, όπως η Κίνα και η Ινδία(Sheth 2021: 657-59).
- διαχωρισμό θρησκειών σε Δυτικές, όπως Ιουδαϊσμός, Χριστιανισμός και Ισλάμ και Ανατολικές «θρησκείες του πνεύματος», όπως Ινδουισμός, Βουδισμός, Ταοϊσμός, Κομφουκιανισμός και Σίντο, ισοδυναμώντας την ανατολίωση με τη διαδικασίας της αποδυτικοποίησης.

- ✓ Μοτίβο της «ειρήνης και ανάπτυξης» που μας απασχολεί τα τελευταία χρόνια μπορεί να εξηγηθεί μέσα από τη **«θεωρία της μετάβασης της ισχύος»**, του βιβλίου Organski(1958), με τίτλο «World Politics», που προέβλεψε την αξιοσημείωτη άνοδο της Κίνας και ανέδειξε τη δυναμική του πιθανού πολέμου μετάβασης της εξουσίας μεταξύ της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας (ΛΔΚ), ως ανερχόμενου αμφισβητία, ενώ παρουσίασε τις Ηνωμένες Πολιτείες, ως φθίνων ηγεμόνα στο διεθνές σύστημα(Kim & Gates, 2015: 221). Τα στάδια της μετάβασης ισχύος είναι τρία:
- Το στάδιο της δυνητικής ισχύος,
  - Το στάδιο της μεταβατικής ανάπτυξης στην εξουσία,
  - Το στάδιο της ωριμότητας ισχύος.
- υπό το πρίσμα του **πολιτισμικού-κράτους(civilatation-state)**. και όχι μέσω της παραδοσιακής ερμηνείας περί έθνους κράτους, καθώς ο αυτοπροσδιορισμός των κινέζων διαμορφώνεται από την αίσθηση της πολιτιστικής ταυτότητας, της ύπαρξης ως πολιτισμικού-κράτους(civilatation-state). Αν και σαν ενιαίο κράτος με διακυμάνσεις εμφανίστηκε ήδη από το 220 π.Χ και ο πολιτισμός της χρονολογείται στα πέντε χιλιάδες χρόνια, ενώ το 14^ο αιώνα ήταν η ισχυρότερη οικονομία στη βάση μέτρησης του κατά κεφαλήν εισοδήματος(Καλτσώνης 2019: 16-17). Ωστόσο, μόνο μετά το 1978, η Κίνα κατατάσσεται ως η χώρα με ανώτερο μεσαίο εισόδημα, καθώς κυριαρχεί στην παραγωγή πόρων, στις εξαγωγές και στη χαμηλή αμειβόμενη εργασία(The World Bank, 2021).
- Η εσωτερική ενότητα της Κίνας, συνιστά απειλή, καθώς η φιλοδοξία μιας μεγάλης Κίνας, σηματοδοτεί κυριαρχία επί της Ασίας, την ανάκτηση εδαφών της «ευρύτερης Κίνας», όπως Ξινγιάνγκ, Θιβέτ, Χονγκ Κονγκ και η Ταϊβάν και ο πυρήνας των εθνικών στόχων της Κίνας έγκειται στο πολιτισμικό δόγμα του Μεσαίου Βασιλείου(Zhong guo), που σηματοδοτεί τη θέση μεταξύ ουρανού και γής(Allison, 2020: 145-147).
- **Γεωγραφικά το Οροπέδιο του Θιβέτ διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο για το μέλλον της**(«ταράτσα του κόσμου» με τη μεγαλύτερη συγκέντρωση νερού οπουδήποτε στον πλανήτη σηματοδοτώντας το σημείο έριδος ανάμεσα στην Κίνα –Ινδία).

Οι διαφορές της Κινέζικη αφήγησης μέσα από τα λάθη της Δυτικής ανάγνωσης

- ❑ Ως «παράδειγμα» καθώς αναιρεί τις βασικές συνιστώσες της Δυτικής σκέψης και ειδικότερα:
  1. **Η οικονομία και η δημοκρατία αλληλοεξαρτώνται:** αυταρχικής αλλά σταθερής κομμουνιστικής διακυβέρνησης.
  2. **Τα αυταρχικά πολιτικά συστήματα δεν μπορούν να είναι νόμιμα:** Η Κίνα είναι ένα αυταρχικό μαρξιστικό(οικονομικά)-λενινιστικό σύστημα (πολιτικό δόγμα), που η ιεραρχία και η ισότητα είναι συμπληρωματικές και συνδέονται με το κράτος, όπου ο πολίτης δεσμεύεται να υπηρετεί. Ο συνδυασμός του «αγώνα» (douzhenɡ) και της «αντίφασης» (maodun), προς μια νικηφόρα νίκη, όπου σε κάθε περίπτωση σύγκρουσης (jiejue), σηματοδοτείται με απόλυτη νίκη της μιας πλευράς έναντι της άλλης(όχι win-win καταστάσεις).
  3. Το πρόβλημα έγκειται, ότι **οι Δυτικοί δεν διαβλέπουν τον κινητό ρόλο του κινεζικού κράτους.** Οι Κινέζοι ζουν, εργάζονται και επενδύουν σαν Δυτικοί. Δεν αντιλαμβάνονται το κράτος ως επενδυτή, ρυθμιστή και ιδιοκτήτη πνευματικής ιδιοκτησίας. Επιπλέον, σε αντίθεση με σταθερές κοινωνίες τείνουν να εφαρμόζουν προεξοφλητικό επιτόκιο σε πιθανά μακροπρόθεσμα αποτελέσματα παρά σε βραχυπρόθεσμα. Με απόληξη να μην επικεντρώνονται σε μακροπρόθεσμα αποτελέσματα, αντιλαμβάνοντας τα μεγάλα χρονικά διαστήματα ως κίνδυνο.

Πρωταγωνιστής;

- Σε αυτό το πλαίσιο, η Κίνα, εμφανίζεται να αναλαμβάνει πρωταγωνιστικό ρόλο για να καλύψει τα θεσμικά κενά διακυβέρνησης μέσω πρωτοβουλιών, όπως η “Τράπεζα Επενδύσεων στην Υποδομή της Ασίας” και η πρωτοβουλία “μιας ζώνης και ενός δρόμου,” καθώς και η εξέλιξη των εμπορικών και οικονομικών σχέσεων των ασιατικών κρατών με την Αφρική και τη Λατινική Αμερική(Christensen 2017). Άλλωστε, η ιστορική σημασία της μετατόπισης σε οικονομική και πολιτική δύναμη, μέσα από τη σύγκρουση ΗΠΑ –Κίνας, θα επηρεαστεί μέσω της ανατολίωσης, καθώς η Κίνα, Ινδία ή ακόμα και η Βόρεια Κορέα, θα μπορούν να μεταβάλλουν τα δεδομένα στη Νέα Υόρκη και το Λονδίνο.
- Πρόκειται για ένα “domino–effect” εξελίξεων, όπου η κλιματική αλλαγή, η έλλειψη νερού κυρίως στη Νότια Ασία, την Κίνα και την Ωκεανία, η ερημοποίηση στην Αφρική, που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή και η αύξηση του πληθυσμού, είναι παράγοντες που οδηγούν στη μαζική μετανάστευση στην Ευρώπη, με αποτέλεσμα να αποσταθεροποιείται η ΕΕ.
- Παράλληλα, η αναταραχή της Μέσης Ανατολής, το τζιχαντιστικό Ισλάμ που όχι μόνο απειλεί τη Μέση Ανατολή, τις Ηνωμένες Πολιτείες, την ΕΕ, αλλά και την Κίνα, Ινδία και Ρωσία, μπορεί να οδηγήσει αντίθετα και στη συνεργασία Ανατολής - Δύσης(Rachman 2017).

Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση(οικονομικά)/ενοποίηση(πολιτικά)

➤ **Η Ευρωπαϊκή Πολιτική Ένωση (ΕΠΕ)** συγκροτεί την καταληκτική «θεσμική κατάσταση» της διαδικασίας της Ευρωπαϊκής πολιτικής ενοποίησης ή ολοκλήρωσης. Ως εκ τούτου, η Ευρωπαϊκή πολιτική ολοκλήρωση συνιστά μέρος της ευρύτερης διαδικασίας της ευρωπαϊκή ολοκλήρωσης, η οποία διακρίνεται σε:

- a) οικονομική και
- b) πολιτική.

➤ **Γλωσσολογική διαφοροποίηση των εννοιών ενοποίηση και ολοκλήρωση (Λεξικό της Οξφόρδης)**

- ο ορός «integration»(ολοκλήρωση) προέρχεται από το ρήμα integrate, που σημαίνει ο συνδυασμός διαφορετικών μερών σε ένα σύνολο,
  - εν αντιθέσει με τον όρο «Unification»(ενοποίηση) που μέσω του ρήματος Unify, σηματοδοτεί τη διαμόρφωση μιας ενότητας.
- Συνεπώς, η διαφοροποίηση των εννοιών ενότητα(one) και σύνολο(Whole), διαφοροποιούν την ολοκλήρωση, που οδηγεί σε υπερθετικές διαθρώσεις και αντίστοιχα η ενοποίηση που οδηγεί στην ένωση, περιλαμβάνοντας το οτιδήποτε.
- η ολοκλήρωση ενέχει το καταληκτικό προϊόν κατάσταση και δη η πολιτική ολοκλήρωση, διακατέχεται από ένα αίσθημα κοινότητας, παραπέμποντας σε ψυχολογικές και πολιτιστικές αξίες πρακτικές, κανόνες, σύμβολα, καθότι η υπερεθνική διάσταση μέσω της ολοκλήρωσης αναφύει μια νέα κοινότητα αξιών.
- **Η ιστορική αναδρομή ως απόδειξη της πολιτικής ενοποίησης**
- τι δηλώσεις του Churchill το 1946, για τη δημιουργία των «Ηνωμένων Πολιτειών της Ευρώπης»
  - 9 Μαΐου 1950, με τη δημιουργία της ΕΚΑΧ, που διαμορφώθηκαν, οι πρώτες βάσεις για την «ευρωπαϊκή ομοσπονδία»(Ιωακειμίδης 1993: 22).

Κυρίαρχες προσεγγίσεις στην πρόκληση της ενοποίησης

- ❖ Από τα τέλη του Β' Παγκόσμιου Πολέμου, οι θεωρητικές προσεγγίσεις που επηρέασαν σημαντικά την προβληματική της ενοποίησης είναι:
  - α) **Νέο-λειτουργική**, ως συνέχεια της λειτουργικής με εκπροσώπους Ernst B. Haas και Leon Liedberg και A. Etzioni που ερμηνεύει τη διαδικασία της ενοποίησης με την έννοια της διευρυνόμενης λογικής ολοκλήρωσης, ως το αποτέλεσμα διάχυσης με την αναγκαία συμμετοχή των πολιτικών ελίτ, ηγεσιών (σε αντίθεση με την τεχνοκρατική διαδικασία του λειτουργισμού). Συγκεκριμένα στρατηγική έμφαση δίνεται στο σημαίνων ρόλο των ομάδων πίεσης, στη λογικότητα των επιδιώξεων και στη μηχανιστική διάχυση του ενοποιητικού αποτελέσματος της πολιτικής ένωσης μέσω των τομέων χαμηλής πολιτικής, που επεκτείνονται ως αποτέλεσμα της διάχυσης (spill over effect), σε τομείς υψηλής πολιτικής (δεν δίνεται έμφαση στις ιδεολογικές κατηγορίες) και γι' αυτό προτείνεται η σύνταξη μιας «συνθήκης» ώστε να διαμορφωθεί μια πλατφόρμα κοινής υποστήριξης), ενώ ο ρόλος των κεντρικών θεσμών προωθεί την επίλυση συγκρούσεων (Ιωακειμίδης 1993, 1994).
  - β) **Ομοσπονδιακή**, έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τη λειτουργική θεώρηση προάγοντας τη σημασία της πολιτικής στην ενοποιητική διαδικασία (Harrison Europe 42). Ωστόσο ομοιότητα παρουσιάζεται με τη νέο-λειτουργική θεώρηση στα στοιχεία του ελιτισμού και του θεσμοκεντρισμού, δημιουργώντας πρόβλημα, λόγω της παράλειψης της δημοκρατικής νομιμοποίησης της ενοποιητικής διαδικασίας (Ιωακειμίδης 1994: 29). Αναλυτικότερα εστιάζει στην εγκαθίδρυση θεσμών για την επίτευξη ενοποίησης και ως ιδεολογική φορτισμένη έννοια προσέδωσε σημασία αφενός στο άμεσα εκλεγμένο κοινοβούλιο και στον ομοσπονδιακό προϋπολογισμό, καθώς πίστευαν στην εξελικτική διάσταση μέσω της σταδιακής οικοδόμησης θεσμών. Παράλληλα δημιουργεί ένα συγκεκριμένο πρότυπο για την καταληκτική θεσμική οργάνωση του συστήματος, συγκροτώντας μια «ομοσπονδιακή κυβέρνηση», όπως στις περιπτώσεις των ΗΠΑ, την Ομοσπονδιακή δημοκρατία της Γερμανίας στον ευρωπαϊκό χώρο, Ελβετία, Καναδά, κ.λπ. Συνεπώς, έκτος από θεωρία, σηματοδοτεί και πολιτική ιδεολογία, πολιτική κίνηση, σύνθημα.

Η πολιτική αναζήτηση της φύσης της ΕΕ/“Sui generis.”

- **Η ΕΕ δεν είναι κράτος με την παραδοσιακή έννοια:** η ΕΕ, ως ρυθμιστικό κράτος, στα πλαίσια του «*ρυθμιστικού και μεταμοντέρνου κράτους*» (Nugent 2012: 571-576)
- **Η ΕΕ, είναι περισσότερο από ένας διακυβερνητικός οργανισμός** καθώς διαθέτει περισσότερα υπερεθνικά χαρακτηριστικά, πιο πολύπλοκη θεσμική δομή (Επιτροπή, Μόνιμες Αντιπροσωπείες, τακτικές και συχνές συνεδριάσεις, του Δικαστηρίου της ΕΕ, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο).
- **Κρατικοκεντρική προσέγγιση και η διακυβερνητική οπτική ενός συναινετικού πολιτικού συστήματος** η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση καθοδηγείται από διαπραγματεύσεις μεταξύ των εθνικών κυβερνήσεων και δεν αμφισβητεί την αυτονομία των εθνικών κρατών, ενώ υπογραμμίζει, ότι τα ιδρύματα δεν είναι αυτόνομοι υπερεθνικοί φορείς).
- **Η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση- Νέα διακυβέρνηση:**
  - a) η ΕΕ, ως ένα «εξελισσόμενο σύστημα διακυβέρνησης».
  - b) Σύμφωνα με την έρευνα της Sweeney, S.(2019) η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση διαθέτει τη δική της «*εννοιολογική αυτοτέλεια, καθώς είναι μια νομική/συνταγματική αρχή που πηγάζει από το ευρωπαϊκό συνταγματικό σύνθετο*»,
  - c) **πολυκεντρική διακυβέρνηση**(Kincaid 2001) ή **οποία επιτρέπει στους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων να προσαρμόσουν «την κλίμακα διακυβέρνησης που αντανάκλα την ετερογένεια»**(LIESBET & GARY 2003).
- Η ΕΕ, ως **μοντέλο διαφοροποιημένης ολοκλήρωσης**, προσφέρει στα κ-μ, την ελευθερία επιλογής της διαδρομής που θα ακολουθήσει μελλοντικά η ένωση και εδώ η Δημοκρατία διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο μέσα από τις αποφάσεις του λαού.

Η διαφοροποιημένη ολοκλήρωση μπορεί να είναι:

- **Θεσμική** τρεις ιδανικοί τύποι: α) βάσει χρόνου (πολλαπλής ταχύτητας), β) χώρου (μεταβλητή γεωμετρία) και γ) τομέας πολιτικής και ευελιξία (à la carte) «ομοσπονδιακός πυρήνας Ευρώπης».
- **Συνταγματική** : προκύπτει από τις αναθεωρήσεις των συνθηκών μεταξύ υφιστάμενων κρατών μελών, τα οποία μεταβιβάζουν πρόσθετες αρμοδιότητες στην Ένωση («εμβάθυνση της εξουσίας της ΕΕ»). Συνδέεται κυρίως στη βάση της συγκριτικής πολιτικής με ευρωσκεπτικιστικές χώρες, που αντιτίθενται ιδεολογικά ή φοβούνται τη λαϊκή αντίσταση στον υπερεθνικό συγκεντρωτισμό, λόγω ανησυχιών που πηγάζουν από την εθνική κυριαρχία και ταυτότητα. Για αυτό, σχετίζεται κατά κύριο λόγο με βόρεια κράτη μέλη: Βρετανία, Δανία, Ιρλανδία και Σουηδία (Schimmelfennig & Winzen 2013: 355)./ Τον Μάιο και Ιούνιο του 2005 απερρίφθη από τη Γαλλία και την Ολλανδία αντιστοίχως, το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα μετά από δημοψηφίσματα που διενεργήθηκαν.
- Κατά τους Leuffen et al. (2012: 1–11) η ΕΕ, συλλαμβάνει τις πολιτικές ως «τρισεπίπεδες διαμορφώσεις εξουσίας», περιγράφοντας την (κάθετη ολοκλήρωση) και την οριζόντια ενσωμάτωση με την πάροδο του χρόνου.

Διαφοροποιημένη ολοκλήρωση

Τι είδους ισχύ η ΕΕ, κατέχει;

Πολιτικοποίησης (παρατηρείται η αυξημένη καταφυγή σε πιο πολωμένες μορφές ολοκλήρωσης «μεταβλητής γεωμετρίας» και «à la carte» μιας «de facto Ευρώπης δύο επιπέδων»). Ανάλογα με το επίπεδο μπορεί να αναδιαμορφωθεί όπως:

- Η **φιλο-κοινωνική Ευρώπη**: υποκείμενη στροφή από το μέτριο πλουραλισμό σε ένα περισσότερο πολωμένο πλουραλισμό εντός της ΕΕ.
- Στην **αναδύομενη Ευρώπη «δύο επιπέδων»**: ένα σύνολο υπέρ, όπου τα κράτη ένταξης σχηματίζουν μια βαθύτερη «de facto» κοινότητα μέσω της συμμετοχής σε μια σειρά διαφοροποιημένων έργων ολοκλήρωσης.
- **Ενσωμάτωση πολλαπλών ταχυτήτων**: ως μια επιλογή σε μια σειρά πολιτικών, πάνω απ' όλα από τον παραδοσιακό πυρήνα. Υπό αυτή την έννοια, ο «μετριοπαθής» πλουραλισμός, εξακολουθεί να αποδεικνύεται μέσα από τη διαδικασία ένταξης (Dyson & Sepos 2010: 343-345).

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΗΣ ΙΣΧΥΟΣ ΤΗΣ ΕΕ

1. «μετα-βεστφαλικής πολιτικής»

2. ΕΕ, συνιστά μια «**κανονιστική δύναμη**», πρόκειται για έναν όρο που ουσιαστικά αποτελεί τη μετεξέλιξη της «ήπιας ισχύς της» «παιδαγωγική»

- Παγκόσμια Ευρώπη / διάλογο περί ταυτότητας της ΕΕ, μέσα από την κανονιστική υιοθέτηση της ισχύς της Ευρώπης (NPE), με θεμελιωτή τον Ian Manners, όπου εξελίσσει τις ιδέες του Carr, που αναγνώρισε την κανονιστική λειτουργία, μέσα από τη φράση «εξουσία επί της γνώμης» και του Duchêne «η δύναμη της ιδέας» ή «ιδεολογική εξουσία» (Manners 2002: 237-40).

➤ Πιο διεξοδικά, αναγνώρισε έξι μεθόδους προώθησης των (NPE) νορμών:

(α) μετάδοση ή ακούσια διάχυση κανόνων (ομοιότητα με το μηχανισμό έλξης του Nye),

(β) διάχυση πληροφοριών μέσω των στρατηγικών επικοινωνιών (ομοιότητα με τη διάδοση των αμερικανικών αξιών μέσω των παγκόσμιων τηλεοπτικών δικτύων, όπως το CNN/του Nye),

(γ) διαδικαστική διάχυση, μέσω της εταιρικής σχέσης και της σύναψης συμφωνιών συνεργασίας (PCAs),

(δ) μεταφορά μέσα από την εξαγωγή αγαθών, οικονομικής, ή κάθε είδους τεχνικού τύπου επικουρικής βοήθειας,

(ε) φανερή διάχυση, μέσω της φυσικής της παρουσίας σε τρίτες χώρες) και

(ε) το πολιτιστικό φίλτρο (κατασκευή/ κοινωνικές και πολιτικές ταυτότητες) (Manners, 2002).

3. ως η **ευρωπαϊκή δύναμη της αγοράς** (Market Power Europe, MPE), όπου νοείται ως «παγκόσμιος ρυθμιστής» που επηρεάζει το διεθνές σύστημα, εξωτερικεύοντάς τις εσωτερικές οικονομικές και κοινωνικές πολιτικές και τα ρυθμιστικά μέτρα που σχετίζονται με την αγορά (Damro 2015: 1336-7)

ΤΑ ΠΕΝΤΕ ΣΕΝΑΡΙΑ ΤΗΣ ΛΕΥΚΗΣ ΒΙΒΛΟΥ

«Πού οδεύει η Ευρώπη των 27;»

Ευρώπη 2025

Οι πέντε εναλλακτικοί δρόμοι της Λευκή Βίβλου της Κομισιόν

- «Η μοίρα της Ευρώπης των 27 είναι στα χέρια μας», «Οι κοινές μας αξίες πρέπει να συνεχίσουν να μας ενώνουν: Ειρήνη, δημοκρατία, αλληλεγγύη, έννομη τάξη, ισότιμη αξιοπρέπεια, ελεύθερος ανεξάρτητος Τύπος»,
  - «συμβουλευτικής προσέγγισης μιας Πράσινης, παρά μιας Λευκής Βίβλου»(Begg, 2017: 1).
  - ένα «χαρτί που συμπτωματικά, σκιαγραφεί μια ατμόσφαιρα κρίσεων και μετακρίσεων»(Bardutzky, 2018: 5).
- **Σενάριο 1: «Συνεχίζουμε κανονικά»** /Διακατέχεται από την περιγραφή μιας «ψευδαισθητικής βιωσιμότητας: του *status quo-ante*».
- **Σενάριο 2: «Τίποτα περισσότερο από την ενιαία αγορά»**/ακυρώνει τη συνολική εξέλιξη της πολιτικής βούλησης της ΕΕ, αλλά και της νομικής της προσωπικότητας ενισχύοντας τους κινδύνους διάλυσης των υφιστάμενων δομών.
- **Σενάριο 3: «Αυτοί που θέλουν περισσότερα κάνουν περισσότερα» Ευρώπη πολλών ταχυτήτων;** δημιουργία επιμέρους συμμαχιών «πρόθυμων κρατών» σε συγκεκριμένους τομείς(οπαδοί, **Μέρκελ, Ολάντ, Ραχόι και Τζεντιλόνι**)
- **Σενάριο 4: «Κάνουμε λιγότερα με πιο αποδοτικό τρόπο»**/«να αντιμετωπίσουμε καλύτερα ορισμένες προτεραιότητες, όχι «λιγότερο», αλλά κάνοντας περισσότερα σε «μειωμένο αριθμό περιοχών»(Eder, Heath, Barigazzi et al. 2017). Μέχρι το 2025, σηματοδοτεί επί παραδείγματι, η ΕΕ 27, να εντείνει σε περαιτέρω συνεργασία για το χώρο στη Ε&Α, τεχνολογία και στην ολοκλήρωση των περιφερειακών ενεργειακών κόμβων, καταπολέμηση τρομοκρατίας μέσα από τη συνεργασία αστυνομικών και δικαστικών αρχών(κοινή Ευρωπαϊκή Αντιτρομοκρατική Υπηρεσία) ή και διαχείριση των εξωτερικών συνόρων μέσω της Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής με τις αιτήσεις να διεκπεραιώνονται κατ' αποκλειστικότητα από το αντίστοιχο Πρακτορείο, καθώς και τη δημιουργία κοινών αμυντικών δυνατοτήτων(White paper 2017: 22-23).
- **Σενάριο 5: «Κάνουμε μαζί πολύ περισσότερα»**, «ομοσπονδιακό σενάριο».

➤ **Θέση: η κοινωνική ολοκλήρωση φαίνεται να υστερεί**(Bach 2008, Bartolini 2005, Fligstein 2008).

Οι παράγοντες που δημιουργούν «το συναίσθημα της κατάρρευσης» για την ΕΕ είναι:

- Η θεσμική κρίση μετά την απόρριψη του Ευρωπαϊκού Συντάγματος από Γαλλία και Ολλανδία το 2005.
- Η έλλειψη ισχυρής πολιτικής ενοποίησης της ΕΕ, μεταψυχροπολεμικά και η διττή της εξέλιξη σε διαφορετική ταχύτητα εσωτερικά, με την προοπτική διεύρυνσης σε 3^ο μέλη, με την προοπτική εισόδου των Δυτικών Βαλκανίων και της Τουρκίας και την αλλοίωση της ταυτότητας της ΕΕ, ενώ εξωτερικά η κρίση νομιμοποίησης θέτει σε κίνδυνο τον «πολιτικό στόχο»(Finalite politique) της ΕΕ.
- Λόγω κοινωνικό-ευρωπαϊκών προβλημάτων και αδυναμιών μεταρρύθμισης του οικονομικό-κοινωνικού συστήματος.
- Η διαδικασία της Παγκοσμιοποίησης, ως ρίζα των μετασχηματισμών σχετικά με τη διαδικασία της αντίστροφης πορείας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και του ενδεχομένου δημιουργίας μιας παγκόσμιας Ευρώπης, ως μέρος της ευρύτερης παγκοσμιοποιημένης οικονομίας χωρίς διακριτή πολιτική ταυτότητα(Ιωακειμίδης 2007: 11-18).
- Ο πολιτικός και οικονομικός αντίκτυπος του Brexit (2016)και του COVID-19 (Πανδημία Κορονοϊού)(Haba & Holland 2021: 136).
- Ουγγαρία/ Πολωνία(σύγκρουσή με τις Βρυξέλλες για τον σεβασμό του κράτους δικαίου, αρ.1,2,19/κυβέρνησης Μοραβιέτσκι,-ίδρυση του Πειθαρχικού Συμβουλίου.

Το Ανώτατο Δικαστήριο της Πολωνίας έκρινε πρόσφατα ότι στοιχεία του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν είναι συμβατά με το πολωνικό σύνταγμα, παραβιάζοντας την αρχή της υπεροχής του ευρωπαϊκού δικαίου έναντι των εθνικών δικαίων, η οποία αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

- Δράση (ΔΕΕ) Η απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου, της 7^{ης} Οκτωβρίου 2021, με αναδρομική ισχύ/ *άρθρο 7-αναστολή του δικαιώματος ψήφου στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο*(ενός εκατομμυρίου ευρώ την ημέρα)

Το σενάριο κυριαρχίας

- ✓ **Θέση :** «ο 21^{ος} αιώνας θα είναι αιώνας της Ευρώπης». Εξ αρχής, ο όρος “παρακμή” αντικαθίσταται από την έννοια της “κυριαρχίας” και της μετατροπής της ΕΕ, σε μια υπερδύναμη. Σε απόδειξη των απόψεων αυτών αποτελεί το βιβλίο του M. Leonard με τον ενδεικτικό τίτλο, «γιατί η Ευρώπη θα κυριαρχήσει στον 21^ο αιώνα» (why Europe will run the 21st Century) (Leonard 2006).
- ✓ **Στόχος:** A. Giddens, P. Diamond και R. Little (2006) υποστηρίζουν, ότι «ο κοινός στόχος της Ευρώπης θα πρέπει να είναι ένα ανεπτυγμένο ισχυρό κράτος πρόνοιας που αντιμετωπίζει τις ανισότητες που η παγκοσμιοποίηση οξύνει και εφοδιάζει τους πολίτες με την οικονομία της γνώσης». Ενώ σύμφωνα με τον Κλαούντιο Μάγκρις, σήμερα η μοναδική δυνατή πραγματικότητα, που μπορεί να εγγυηθεί ασφάλεια και σταθερότητα, είναι η Ευρώπη – δηλαδή ένα ευρωπαϊκό κράτος που μέσω του αποτελεσματικού και πραγματικού δικαίου θα διοικεί και θα οργανώνεται, χωρίς την ύπαρξη απειλών η προειδοποιήσεων (Ζαν-Μάρκ Φερί 2006).
- **Παγκοσμιοποίησης-ΕΕ θα αναδειχτεί σε μια υπερδύναμη.** Χαρακτηριστικά σε μια «νέα μορφή υπερδύναμης» στην παγκόσμια σκακιέρα. Σύμφωνα με το W. Hutton (2007), η «Ευρώπη μπορεί να σώσει τον κόσμο» και χαρακτηριστικές αποδείξεις αποτελούν οι αποφάσεις που έλαβε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Μάρτιο του 2007, σχετικά με την προστασία του κλίματος (Hutton 2007), αλλά και με την ικανότητα της ΕΕ, ώστε να ξεπεράσει τη θεσμική της κρίση μέσω της Συνθήκης της Λισσαβόνας τον Δεκέμβριο του 2007. Βέβαια η Ένωση, αναδεικνύεται ως ένας νέος τύπος υπερδύναμης (Biscop 2016) αλλά και ως μια υπερδύναμη χωρίς κεντρική εξουσία/κυβέρνηση και χωρίς επαρκή στρατιωτικά μέσα για να τα χρησιμοποιήσει σε έσχατη λύση» (Last resort) (Ιωακείμης 2003).
- Επίσης, συμφωνεί και ο J. MacCormick (2007) υπογραμμίζοντας, ότι στο μετενεωτερικό περιβάλλον τα χαρακτηριστικά και οι ιδιότητες που έχει καλλιεργήσει και προβάλλει η ΕΕ, θα την αναδείξουν σε ένα νέο είδος υπερδύναμης. Τέτοια χαρακτηριστικά:
- κατοχή «ήπιων μορφών δύναμης», χωρίς ωστόσο, να παραλείπεται ένα μείγμα «ήπιων μέσων δύναμης» όπως επί παραδείγματι, διπλωματίας σε συνδυασμό με τη χρήση στρατιωτικής ισχύος, όπου επιβάλλεται. Ακόμη, η ΕΕ αποτελεί ένα πρότυπο «παιδαγωγικής δύναμης» που λειτουργεί, ως προσχέδιο για την αντιγραφή του από άλλες χώρες (Manners 2002).

Εναλλακτικά πρότυπα ανάπτυξης της ΕΕ/Προς 7/8

1. ΕΝΩΣΗ -27+

- Συνεκτική και ενοποιημένη πορεία της Ένωσης. Προϋποθέτει την αποδοχή των θεσμικών καινοτομιών του Συντάγματος./Αδυναμία πολιτικής ένωσης

2. Ευρωζώνη(K-M, EURO). Σκληρός πυρήνας-πολιτική ένωση(19 χώρες/Αυστρία, το Βέλγιο, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ελλάδα, την Εσθονία, την Ισπανία, την Ιταλία την Ιρλανδία, την Κύπρο, τη Λετονία, το Λουξεμβούργο, τη Μάλτα, την Ολλανδία, την Πορτογαλία, την Σλοβακία, την Σλοβενία, τη Λιθουανία και τη Φινλανδία.)

- Αποτελεί ομάδα Κ-Μ, που έχουν ένα ισχυρό ενοποιητικό στοιχείο- το Ευρώ. Έτσι, στο τομέα της οικονομικής ενοποίησης τουλάχιστον μπορούν να προχωρήσουν ταχύτερα.
- Ωστόσο δεν μπορεί να οικοδομηθεί αποτελεσματική κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική άμυνας χωρίς τη συμμετοχή της Βρετανίας).

3. Ιδρυτικά Κ-Μ.

- Τα έξι ιδρυτικά Κ-Μ έχουν οιονεί, μακρά ιστορική εμπειρία που θα μπορούσε να λειτουργήσει, ως συνεκτικό στοιχείο. Μετά το σύνταγμα (Ολλανδία/Γαλλία) δεν μπορεί να λειτουργήσει

4. Πυρήνας(Core) Προωθημένων Κ-Μ

- (ένας εσωτερικός σκληρός πυρήνας/ Η φιλοενοποιητική ομάδα έχει αποσυντεθεί

5. Πυρήνας των έξι μεγαλύτερων κ-μ. Γαλλία, Γερμανία Ιταλία, Η.Β, Ισπανία, Πολωνία/ ένα σχήμα «διευθυντηρίου»

- Πρόταση Σαρκοζί.

6. Ενισχυμένες Συνεργασίες Κ-Μ.

- Συνθήκη του Άμστερνταμ(1997)/επιτάχυνση της ενοποίησης σε ορισμένους τομείς
- Η συνεργασία και διαφοροποιημένη ολοκλήρωση που προκύπτει θεωρείται νομιμοποιημένη καθώς προβλέπεται από τη Συνθήκη(αρ.43) ως έσχατο μέσο σε τομείς που δεν ανήκουν στην αποκλειστικές αρμοδιότητες της ένωσης.

7. «Αυτο-εξαίρεση» Κ-Μ(Opting-out)/Λειτουργεί μέσα στο θεσμικό πλαίσιο ως εύελικτος τρόπος αντιμετώπισης προβλημάτων για ορισμένα κ-μ. Εγκαινιάστηκε με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ π.χ. η Βρετανία και η Δανία αυτοεξαίρεθηκαν από την ΟΝΕ, η Δανία το 1992, εξαίρεση από τη διαδικασία αμυντικής ενοποίησης

8. Άτυπες συνεργασίες κ-μ: Χώρες Συνοχής

9. Ευέλικτη μορφή συνεργασίας που λειτουργεί σε ad-hoc βάση. Δεν θέτει προβλήματα νομιμοποίησης η θεσμικής συγκρότησης

Παγκόσμια Ευρώπη;

Διαμόρφωση μιας Νέας ταυτότητας

1. η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι αναμφίβολα ένας σημαντικός παγκόσμιος οικονομικός παίκτης (εμπόριο και επενδύσεις).
  2. πώς βλέπει η Ευρωπαϊκή Ένωση τον εαυτό της στον κόσμο.
- Για παράδειγμα, η «εδαφική ατζέντα» της ΕΕ (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2007) – ενδεικτικό έγγραφο χωροταξικού σχεδιασμού που προορίζεται για τα κράτη μέλη της ΕΕ - αποτελεί παράδειγμα αυτής της αντίληψης. Υποστηρίζει, ότι «από κοινού τα κράτη μέλη της ΕΕ λειτουργούν σε συνδυασμένη οικονομία, η οποία είναι περίπου το ένα τρίτο του παγκόσμιου Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος».

Προκλήσεις:

- ❖ η άνιση διαδικασία του ενιαίου νομίσματος και η κρίση του ευρώ,
- ❖ ρωσική επιθετικότητα(ενεργειακή εξάρτηση)/ Nord Stream 2 που την συνδέει με τη Ρωσία.
- ❖ μεταναστευτική κρίση (κύριες χώρες προέλευσης εξακολουθούν να βρίσκονται στη Βόρεια Αφρική(Αλγερία, Μαρόκο, Τυνησία), στα Δυτικά Βαλκάνια και η Τουρκία. Πολλές από αυτές τις χώρες έχουν ιστορικούς δεσμούς με μέλη της ΕΕ, ιδίως λόγω του καθεστώτος τους ως πρώην αποικιών (Didelon,Grasland 2007).
- ❖ άνοδος του ακροδεξιού λαϊκισμού(Ουγγαρία και η Πολωνία(ζητήματα παραβίασης κράτος δικαίου), καθώς και η Τσεχική Δημοκρατία και η Σλοβενία, συνεχίζουν να υποχωρούν όσον αφορά τα πρότυπα της καντιανής ΕΕ).
- ❖ Μη ολοκληρωμένη στάση σχετικά με τη διεύρυνση των Δυτικών Βαλκανίων
- ❖ η **εμβάθυνση** της δικής της ολοκλήρωσης θα ενίσχυε και την Ένωση

Βήματα: Η δημιουργία ανεξάρτητου ταμείου, δημιουργία χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης, στρατιωτική ενσωμάτωση.

❑ Το κείμενο της Παγκόσμιας Στρατηγικής: Στρατηγική αυτονομία:

επιμένει στην ανάγκη να αναβαθμίσει η ΕΕ τις στρατιωτικές της ικανότητες και να επικεντρωθεί στην πλησιέστερη και εκτεταμένη γειτονιά της. Σε μια εποχή που η Κίνα, αναπτύσσεται όχι μόνο οικονομικά και πολιτικά, αλλά και δυναμικά, καθώς η Ρωσία προσπαθεί να αποκαταστήσει την ομοιότητα της πρώην αυτοκρατορίας της και ενώ οι Ηνωμένες Πολιτείες(στροφή προς τον ειρηνικό-ινδικό) παραμένουν αμφίθυμες ως προς τους συμμάχους τους, η ΕΕ πρέπει να προσέξει εαυτό της,

Βήματα. Η Ευρωπαϊκή Διάσκεψη, μια πρόταση της Γαλλίας που συνδέεται με τα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Λουξεμβούργου τον Δεκέμβριο του 1997, να φέρει όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και τις υποψήφιες χώρες σε ένα πολυμερές φόρουμ που θα εξετάζει σχετικά ζητήματα.

- η παγκοσμιοποίηση είναι βήμα προς βήμα διαδικασία ολοκλήρωσης όλων των τμημάτων του κόσμο σε μια τεράστια και ενιαία οντότητα που ονομάζεται παγκόσμιος χώρος. Παγκοσμιοποίηση σημαίνει το τέλος ή την προοδευτική διαγραφή των κρατικών συνόρων προκειμένου να διευκολυνθούν όλα τα είδη κινήσεων και ανταλλαγών (εμπορικές ροές, χρηματοοικονομικέςροές, τουρισμός κ.λπ.)(Lechner and Bdi, 2000).
- πτυχή της παγκοσμιοποίησης είναι η προοδευτική περιφερειοποίηση της παγκόσμιας οικονομίας που σημαίνει τη ραγδαία αύξηση τωνκάθε είδους ανταλλαγών σε μακροπεριφερειακό επίπεδο. Μια μακροπεριφέρεια είναι μια ομάδα συνεχόμενων καταστάσεων, οποίες ανήκουν όλες το ίδιο μέρος του κόσμου, που συνδέεται με ισχυρούς δεσμούς και βαθιά αλληλεπίδραση.

- ❑ Στη 70^η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, στις 25 Σεπτεμβρίου του 2015, στη Νέα Υόρκη πραγματοποιήθηκε μια «ιστορική συμφωνία», όπου πάνω από 190 ηγέτες, δεσμεύτηκαν να αναδιαμορφώσουν τον κόσμο χωρίς φτώχεια, πείνα και ανισότητες(in action, 2020).
- ❑ Η Ατζέντα 2030, αντικαθιστά(συμπληρώνοντας) τους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας (ΑΣΧ)(Froehlich, 2018). Τίθεται ο «στόχος» στο επίκεντρο της παγκόσμιας πολιτικής και διακυβέρνησης. Την ίδια περίοδο εγκρίθηκαν οι ιστορικές συμφωνίες της Ατζέντας Δράσης της Αντίς Αμπέμπα (ΑΑΑΑ), διαμορφώνοντας ένα παγκόσμιο πλαίσιο για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης μετά το 2015 και η Συμφωνία του Παρισιού για την Κλιματική Αλλαγή, που στοχεύει στη μείωση των εκπομπών αερίων, στην καταπολέμηση του φαινομένου του θερμοκηπίου, καθώς και στη σχετική χρηματοδότηση για την επίτευξη των προαναφερθέντων στόχων.
- ΣΒΑ, είναι ένα «σύστημα συστατικών που αλληλεπιδρούν», καθώς δεν μπορούν να υπάρξουν μεμονωμένα και μπορεί να προκύψουν. τόσο συνέργειες, όσο και συγκρούσεις, μέσω αυτών των αλληλεπιδράσεων
- Εναλλακτικά μπορεί να παρομοιαστεί με ένα «δίκτυο, στο οποίο υπάρχουν δεσμοί» μεταξύ των στόχων και μέσω αυτών των στόχων που αναφέρονται σε πολλαπλούς στόχους

Οι ΣΒΑ είναι:

- Μηδενική Φτώχεια
- Μηδενική Πείνα
- Καλή Υγεία και Ευημερία
- Ποιοτική Εκπαίδευση
- Ισότητα των Φύλων - Επιτυγχάνουμε την ισότητα των φύλων και την χειραφέτηση
- Καθαρό Νερό και Αποχέτευση - Διασφαλίζουμε τη διαθεσιμότητα και τη βιώσιμη
- Φθηνή και Καθαρή Ενέργεια - Διασφαλίζουμε την πρόσβαση σε οικονομική,
- Αξιοπρεπής Εργασία και Οικονομική Ανάπτυξη
- Βιομηχανία, Καινοτομία και Υποδομές - Οικοδομούμε ανθεκτικές υποδομές.
- Λιγότερες Ανισότητες
- Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες
- Υπεύθυνη Κατανάλωση και Παραγωγή
- Δράση για το Κλίμα
- Ζωή στο Νερό
- Ζωή στη Στεριά
- Ειρήνη, Δικαιοσύνη και Ισχυροί Θεσμοί
- Συνεργασία για τους Στόχους(United Nations 2015).

Κόσμος 2030 και η Ευρώπη

- Διαμόρφωση μιας «νέας γεωπολιτικής, γεωοικονομικής και γεωτεχνολογικής τάξης» και η ΕΕ, διασφαλίζει, ότι δεν θα καταλήξει μια μεσαία δύναμη μέσα από τη διαμόρφωση μιας «κουλτούρας ετοιμότητας» η οποία απαιτεί προνοητικότητα που δεν είναι άλλη από «μια διανοητική άσκηση, όπου εμείς φανταζόμαστε διαφορετικές εναλλακτικές του μέλλοντος»(EPSAS 2019: 3, 5).
- πτώση της κυριαρχίας των ΗΠΑ και την ανάδυση παγκόσμιων δυνάμεων, καμία δύναμη δεν θα είναι ηγεμονική, ενώ η ανθρώπινη ενδυνάμωση, μέσω της διάχυσης και της συνεργασίας άτυπων δικτύων και κρατών, θα μεταβάλλει την ιστορική άνοδο της Δύσης από το 1750 και θα εγκαινιάσει μια νέα αποχή «εκδημοκρατισμού της Ασίας»(National Intelligence Council 2012).
- η δύναμη των ΗΠΑ, είναι η δύναμη που θα επιβάλλει τη διεθνή δημοκρατία και συνεργασία

Τεκτονικές μετατοπίσεις—κρίσιμες με παράγοντες

A) τη δημογραφική πίεση με μεγάλο ποσοστό ηλικιωμένων,

B) έλλειψη πόρων, όπως το νερό/ Πόλεμοι για το νερό

Γ) το πολυπολικό σύστημα, θα απαρτίζεται από τις ΗΠΑ, Ρωσία, Κίνα, η Γερμανία, Ινδία και η Ιαπωνία, όπου θα εμφανίζονται ημι-αυτοκρατορικές τάσεις.

Δ) ο ρόλος του κράτους απειλείται από τάσεις που περιλαμβάνουν την

- άνοδο των πόλεων και τη διάδοση των διαδικτυακών ταυτοτήτων,
- αύξηση της αστικοποίησης,
- αύξηση του εκτοπισμού από τις συγκρούσεις και
- κλιματική αλλαγή,
- σχεδόν καθολική πρόσβαση στο διαδίκτυο,
- το τέλος του κινητήρα εσωτερικής καύσης.

❖ **το τυχαίο και μη αναμενόμενο γεγονός**, που μπορεί συθέμελα να αλλάξει την οικονομική σύνθεση ολόκληρων ηπείρων ή και όλης της δομής του κόσμου, όπως επί παραδείγματι:

- Πυρηνικός πόλεμος μεταξύ Ηνωμένων Πολιτειών και Ρωσίας ή Κίνας(θα επιφέρει μαζική καταστροφή και μακροχρόνια μόλυνση από ραδιενέργεια). Πυροδότηση πυρηνικής βόμβας από τρομοκράτες. Πόλεμος ανάμεσα στην Κίνα και την Ιαπωνία. Πολιτική επανάσταση ή/εμφύλιος πόλεμος στην Κίνα, που θα οδηγήσει σε διάσπαση της χώρας. Εμφύλιος πόλεμος μεταξύ μουσουλμάνων και ινδουιστών στην Ινδία. Επανάσταση στη Σαουδική Αραβία. **Συνεχής μείωση της σημασίας της Ευρώπης, λόγω της συρρίκνωσης του πληθυσμού της και της αδυναμίας να απορροφήσει μετανάστες και πρόσφυγες από τη Μέση Ανατολή και την Αφρική.** Σύγκρουση μεταξύ Μουσουλμάνων και Χριστιανών που θα σαρώσει τη Μέση Ανατολή και θα εξαπλωθεί στην Ευρώπη(Milanovic 2019: 139).

Το Εθνικό Συμβούλιο Πληροφοριών δημοσίευσε το 2012, τις «μέγα-τάσεις», των εναλλακτικών κόσμων, έως το 2030 με μεθοδολογικό ερώτημα «πώς θα αντιδρούσαν άλλες δυνάμεις σε μια πτώση ή μια αποφασιστική επαναβεβαίωση της ισχύος των ΗΠΑ».

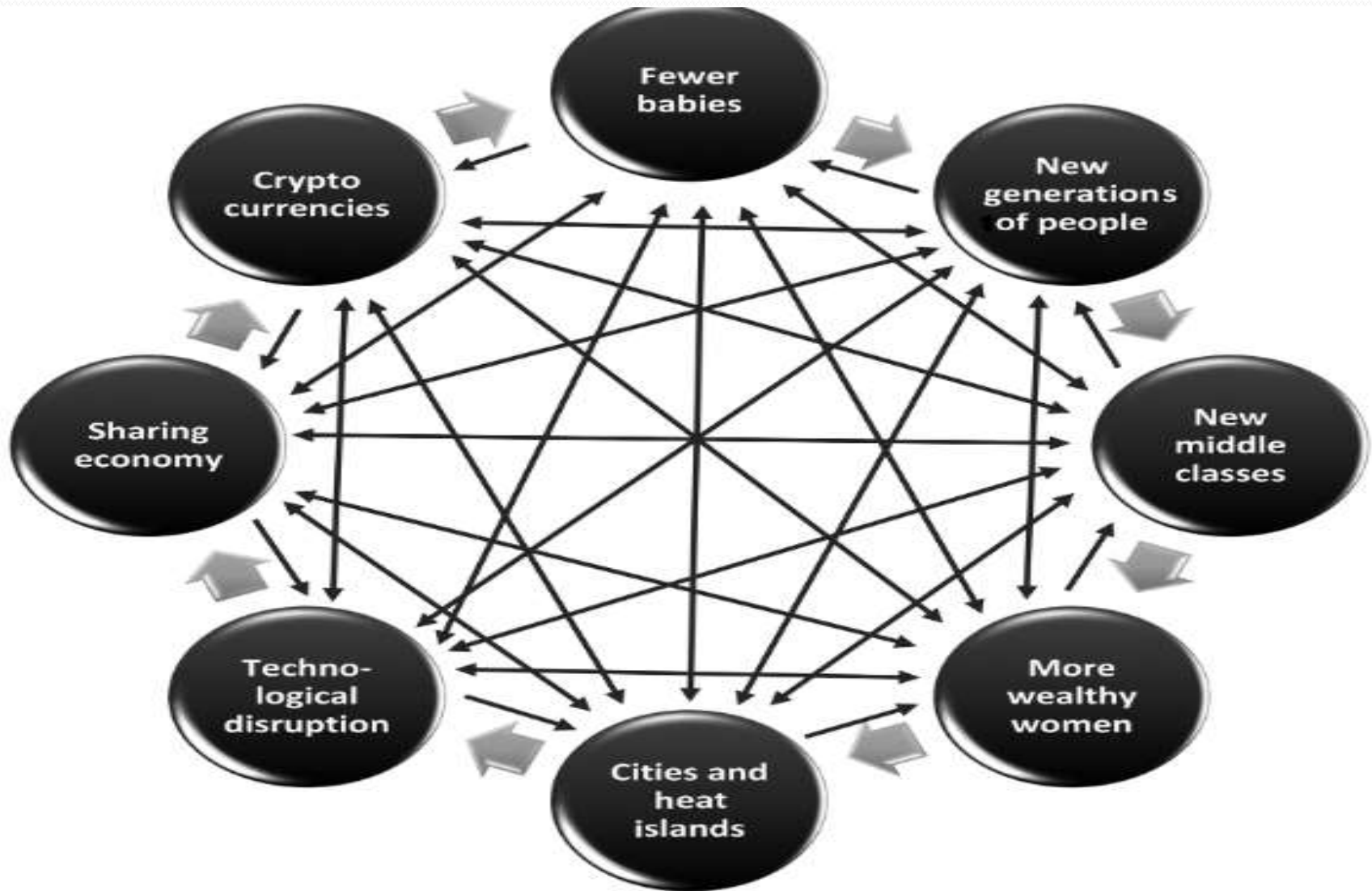
Τα τέσσερα πιθανά μέλλοντα:

- α) **Στάσιμες Μηχανές(Stalled Engines)**—ένα σενάριο στο οποίο οι ΗΠΑ και η Ευρώπη, στρέφονται προς τα μέσα και η παγκοσμιοποίηση σταματά.
- β) **Σύντηξη ενός κόσμου(Fusion—ένας κόσμος)**, κατά τον οποίο οι ΗΠΑ και η Κίνα συνεργάζονται, στο διευρυνόμενο τομέα ασφάλειας (ζητήματα πνευματικής ιδιοκτησίας και καινοτομίας) σε παγκόσμιες προκλήσεις, όπως ή εύρεση-διανομή πόρων και η κλιματική αλλαγή, ενώ η οικονομική ανάπτυξη αυξάνεται και η Κίνα οδεύει σε μια διαδικασία πολιτικής μεταρρύθμισης. Στην Ευρώπη, η κρίση της ευρωζώνης αποδεικνύεται καταλύτης για βαθιά πολιτική και οικονομική αναδιάρθρωση.
- γ) **Το τζίνι εκτός του μπουκαλιού(Gini-Out-of-the-Bottle)**—ένας κόσμος στον οποίο κυριαρχούν οι οικονομικές ανισότητες και διευρύνεται το χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών χωρών. Η ΕΕ, παραπαίει και τελικά διαλύεται ενώ οι ΗΠΑ, επιτυγχάνουν οικονομική ανάκαμψη και διατηρούν την κυριαρχία τους, χάρη στη νέα «ενεργειακή επανάσταση, τεχνολογική καινοτομία, συνετές δημοσιονομικές πολιτικές».
- δ) **Μη κρατικός κόσμος(nonstate world)** — ένα σενάριο στο οποίο, οι μη κρατικοί φορείς αναλαμβάνουν την ηγεσία(ΜΚΟ), πολυεθνικές επιχειρήσεις, ακαδημαϊκά ιδρύματα και πλούσια και ισχυρά άτομα(ιδιώτες), υποεθνικές μονάδες, όπως οι μεγαλουπόλεις και ad-hoc συνασπισμοί, εγκαινιάζουν μια νέα εποχή για το κράτος, που δεν εξαφανίζεται στο υπέρ-παγκοσμιοποιημένο κόσμο, όπου η τεχνολογία, η επιρροή και η προσαρμοστικότητα αναδύουν νέους παίκτες.

Τεκτονικές μεταποιήσεις:

1. **ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ:** Ανάπτυξη Μεσαίας Τάξης, μείωση φτώχειας, στο πλαίσιο μιας διευρυνόμενης παγκόσμιας οικονομίας/ μέσω της τεχνολογίας (όπλα βίο-τρομοκρατία).
2. **ΔΙΑΧΥΣΗ ΙΣΧΥΟΣ:** Η Ασία ξεπερνάει τη Βόρεια Αμερική και την Ευρώπη, βάσει ΑΕΠ, το μέγεθος του πληθυσμού, στρατιωτικές δαπάνες και τεχνολογικές επενδύσεις, ενώ η Κίνα, καθίσταται η μεγαλύτερη οικονομία πριν το 2030. Ινδία, Βραζιλία ακολουθούν, ενώ περιφερειακοί παίκτες αναδύονται, όπως η Κολομβία, Ινδονησία, Νιγηρία, Νότια Αφρική και η Τουρκία, οι οποίες διεκδικούν μεγαλύτερο ρόλο στην παγκόσμια οικονομία. Αντίστοιχα η Ευρώπη, Ιαπωνία και Ρωσία συνεχίζουν πτωτικά.
3. **ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ:** Τάσεις, όπως η μετανάστευση η οποία θα αντιμετωπίζεται, ως διασυνοριακό ζήτημα, ενώ το ειδικευμένο και ανειδίκευτο εργατικό δυναμικό θα αξιοποιηθεί, η αστικοποίηση με την αύξηση κατασκευών ως συναρτήσεις της αύξησης του πληθυσμού περίπου στα 8,3 δισεκατομμύρια άτομα (πάνω από 7,1 δισεκατομμύρια το 2012).
4. **ΑΥΞΗΣΗ ΤΡΟΦΗΣ, ΝΕΡΟΥ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ(ΑΛΛΗΛΕΞΑΡΤΗΣΗ)(National Intelligence Council, 2012: 9-38).**

Gullen(2020), με τίτλο «2030: Πώς θα συγκρουστούν οι μεγαλύτερες τάσεις του σήμερα και θα αναδιαμορφώσουν το μέλλον των πάντων»

Hammond(2007)στο βιβλίο του «ο Κόσμος το 2030», αναγνωρίζει έξι(6) κύριους μοχλούς μεταβολής του κόσμου μέχρι το 2030

- Έκρηξη του παγκόσμιου πληθυσμού(κατά 50%) και η αλλαγή των δημογραφικών στοιχείων της κοινωνίας(9 δισ). Στις αναπτυσσόμενες χώρες/αύξηση ηλικιωμένων και στην Ευρώπη τα χαμηλά ποσοστά γεννήσεων και γήρανση του πληθυσμού.
- **Κλιματική Αλλαγή και Περιβάλλον ή αλλιώς «Κλιματική ασθένεια» ή «Κλιματική Καταστροφή»:** Βάσει των αποτελεσμάτων της έκθεσης του 2003 από τους συμβούλους άμυνας των ΗΠΑ, με τίτλο «*An Abrupt Climate Change Scenario and Its Implications for United States National Security*», (όπου οι Peter Schwartz, (σύμβουλος της CIA και πρώην επικεφαλής του σχεδιασμού στο Royal Dutch / Shell Group) χαρακτήρισαν την κλιματική αλλαγή ως παγκόσμια απειλή που θα ξεπεράσει την τρομοκρατική. Στη διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το κλίμα στη Γλασκόβη, στόχος 1,5 βαθμού Κελσίου. Τον Απρίλιο του 2021, το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο κατέληξαν σε προσωρινή συμφωνία σχετικά με το **ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα**, α καθαρή εσωτερική μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά **τουλάχιστον 55 % έως το 2030**.
- **Ενεργειακή Κρίση:** παγκόσμιας κατανάλωσης ενέργειας κατά 50%, ένα καθαρά πολιτικό ζήτημα, καθώς τα κράτη τείνουν να εξισώνουν την ασφάλεια με τον εθνικισμό. Κοινή αγορά φυσικού αερίου μεταξύ των χωρών (Ισπανία, Γαλλία και Πολωνία)/το ευρωπαϊκό αέριο, με βάση το ολλανδικό TTF.
- **Επέκταση της Παγκοσμιοποίησης:** θεωρία συγκριτικού πλεονεκτήματος/το εμπόριο μέσο ανάπτυξης/ανισότητας/ ανάπτυξη των μέσων εισοδημάτων στα επόμενα είκοσι πέντε χρόνια σε σύγκριση με ο,τι συνέβη κατά τη διάρκεια της περιόδου 1980-2005, ωφελημένες οι αναπτυσσόμενες χώρες. Η πρόκληση περί «ηθικής, βιώσιμης παγκοσμιοποίησης» μέσω του εμπορίου.
- **Επιταχυνόμενη, Εκθετική Τεχνολογία Ανάπτυξη:** η έξυπνη τεχνολογία(Machine Intelligence) να ξεπεράσει την ανθρώπινη νοημοσύνη.
- **Το μοντέλο «Πρόληψη-Επέκταση» στην Ιατρική(Πρόληψη ασθενειών και μακροζωία):** θεραπείες για υπάρχουσες ασθένειες, αύξηση ποσοστού μακροζωίας, ανάπτυξη των βλαστικών κυττάρων και δημιουργία νέων οστών βάσει του DNA του ασθενούς. Με αποτέλεσμα να ιδρυθούν βιομηχανίες επέκτασης ζωής προς πώληση, μέσα από τη σύγκλιση των βιομηχανιών Pharma, Biotech και Na-Notech.

Συμπεράσματα

- Το **πολυπολικό σύστημα, θα απαρτίζεται από τις ΗΠΑ, Ρωσία, Κίνα, η Γερμανία, Ινδία και η Ιαπωνία**, όπου θα εμφανίζονται ημι-αυτοκρατορικές τάσεις. Ωστόσο, ταυτόχρονα ο ρόλος του κράτους απειλείται από τάσεις που περιλαμβάνουν την άνοδο των πόλεων και τη διάδοση των διαδικτυακών ταυτοτήτων, την αύξηση της αστικοποίησης, την αύξηση του εκτοπισμού από τις συγκρούσεις και την κλιματική αλλαγή, σχεδόν καθολική πρόσβαση στο διαδίκτυο, το τέλος του κινητήρα εσωτερικής καύσης και των συστημάτων τροφίμων με λιγότερη ένταση πόρων και αυξανόμενη ζήτηση (Drabble, Ratzmann, Hoorens, Khodyakov & Yaqub, 2015).
- **G-ZERO** “Σε ένα κόσμο χαμένων και νικητών, οι G7 θα είναι ένας απλός αναχρονισμός, οι G20, θα καταστούν περισσότερο ως μια φιλοδοξία, ενώ το σενάριο δημιουργίας μιας συμμαχίας G3 (Αμερική, Ευρώπη και την Ιαπωνία), θα το διαδεχτεί ο κόσμος του G-Zero, όπου η Βραζιλία, αναμένεται να είναι ο κύριος ανταγωνιστής των ΗΠΑ, τόσο ως πηγή, όσο και ως προορισμός για περιφερειακές επενδύσεις (Bremmer 2012). Σε έναν κόσμο G-Zero, ο ανταγωνισμός θα διεξάγεται στον κυβερνοχώρο παρά στο πεδίο μάχης, ενώ οι αναδυόμενοι παίκτες θα τείνουν να αμφισβητούν τις υποθέσεις της Δύσης, για τις τράπεζες, τις τηλεπικοινωνίες και τα Πρότυπα Διαδικτύου, ενώ οι κυβερνήσεις θα αναζητούν τρόπους για να αποκαταστήσουν τον κρατικό έλεγχο της ροής ιδεών, πληροφοριών, ανθρώπων, χρημάτων, αγαθών και υπηρεσιών πέρα από τα σύνορά τους (Bremmer 2012).
- **BRICs έως το 2050**, αναμένεται να είναι μεγαλύτερες σε σχέση με τις ΗΠΑ και δη η Ινδία, που θα αναπτυχθεί πάνω από 3% έως το 2050, ενώ θα ξεπεράσει και την Ιαπωνία έως το 2032 και αντίστοιχα η Κίνα μέχρι το 2041, θα υπερβεί την ανάπτυξη των ΗΠΑ. Ωστόσο, παρά τη ραγδαία ανάπτυξη, τα άτομα στα BRICs είναι πιθανό να είναι φτωχότερα, κατά μέσο όρο από τα άτομα στις οικονομίες του G6 έως το 2050, με εξαίρεση την Ρωσία
- «**παγκόσμια διακυβέρνηση που βρίσκεται σε κρίση**» (Held & Young 2013 & Gill, 2015). Όλο και περισσότεροι παίκτες,
- Στο βιβλίο η “*Μεγάλη σκακιέρα*” του πρώην Συμβούλου Εθνικής Ασφάλειας των ΗΠΑ, Ζμπίγκνιου Μπρεζίνσκι, αναφερόμενος στην Ευρώπη υπογραμμίζει, ότι ο κεντρικός γεωστρατηγικός στόχος της Αμερικής, δεν είναι άλλος από το να «σταθεροποιήσει μέσα από μια γνήσια σχέση εταίρων το προγεφύρωμα των ΗΠΑ, στην ευρασιατική ήπειρο, έτσι ώστε μια διευρυμένη Ευρώπη να γίνει το πιο βιώσιμο εφελτήριο για την προβολή στην Ευρασία της διεθνούς δημοκρατικής και συνεργατικής τάξης πραγμάτων» Με άλλα λόγια, η δύναμη των ΗΠΑ, είναι η δύναμη που θα επιβάλλει τη διεθνή δημοκρατία και συνεργασία (Φιλιπούλη 2005: 167).